

REC'D JAN 22 1977

NEW YORK PUBLIC LIBRARY
DIV. 8
GRAND CENTRAL STA. BOX 2231
NEW YORK 17, N.Y.

VIENYBĖ

90th Anniversary Year—1886-1976—90-iejį Sukaktuviniai Metai

90 M. 22 N.

192 Highland Boulevard
Brooklyn, N. Y. 11207

1976 M. GRUODŽIO [DÉCEMBER] 24 D.

Telephone
APplegate 7-7257

30 CENTU

Lietuvaitės Chicagoje prie eglaitės, papuoštos lietuviškais šiaudinukais.

Juozas Tysliava apie lietuviybę

Ši ištrauka iš J. Tysliavos kalbos, pasakytos Vienybės deimantinio jubiliejaus minėjime 1961 m. balandžio 16 d., Academy of Music Brooklyne, buvo perduota iš magnetofoninės juostos Vienybės 90 m. minėjime Hotel Biltmore, 1976 m. lapkričio 27 d.

... Mes, šiapus vandenyno, prieš akis turime dar labai didelį uždavinį, uždavinį — išlaikyti lietuviybę gyvą. Ir Lietuvos laisvinimas ne nuo viršūnių prasideda, bet nuo apačios, nuo pat širdies, patys nuo savęs turim pradėt. Jeigu mes dūsaujame, kaip išlaisvinti Lietuvą, o tuo pačiu kartu savo namuose, po savo stogu, prarandame lietuviybę, tuo pačiu kartu mes su savo vaikais — su dukromis, su savo sūnumis jau nebegalim susikalbėt lietuviškai, kaip mes galim svajot apie pačios Lietuvos išlaisvinimą.

Nesakau, kad visi, visa emigracija, visi lietuviai būtų toki. Ne! Bet aš sakau ir sakysiu, kad ištizimas yra mūsų pats didžiausias priešas.

Todėl aš, dėkodamas Jums dar kartą, sakau: kovoje ir tik kovoje, pasiryžime, kaip kad tie mūsų tėvai ir tėvukai per septyniasdešimt penkis metus nešė tą sunkų laikraščio leidimo jungą, nešė, bet išnešė.

Ir jeigu mes šį vakarą skirstydami, savo širdyse jausim, kad Vienybė galės sulaukti dar šimto metų, dar vieno jubiliejaus, nors gal būt mes nedalyvausim tame jubiliejuje, bet neprivalom pamiršti: žmogus gema, gyvena ir miršta. Per septyniasdešimt penkis metus Vienybė matė, kaip tas pats žmogus gulėjo lopšyje, kaip tas pats žmogus stovėjo prie altoriaus ir kaip tas pats žmogus gulėjo grabe. Žmonės gyvena ir miršta, bet tauta nemiršta — tauta gyvena tūkstančius metų.

Vliko veikla 1976 metais

[Iš dr. J. K. Valiūno, Vliko
pirmininko, pranešimo]

Valdybos veikla apima daug politiniai-visuomeninių klausimų ir problemų, kurioms tvarkyti tenka atlikti visą eilę konkrečių darbų. Yra problemų, kurios kartojasi metai iš metų, yra ir staiga išskylančių klausimų, liečiančių Lietuvos laisvės reikalus, ir juos VLIKui tenka spręsti.

Tarptautinė Politika

1975 metais Sovietų Sąjungoje lankėsi grupė Amerikos jaunų politikų. Jie buvo nugabenti ir į Vilnių. Patyrus, kad tą grupę į Vilnių lydėjo JAV ambasados Maskvoje pirmasis sekretorius Richard E. Combe ir JAV Generalinio Konsulato Leningrade konsulas Gary L. Mathews, VLIKas 1976 m. vasario 20 d. parašė Valstybės Sekretoriui Henry Kissinger atitinkamą protesto raštą. Jame buvo atkreiptas dėmesys, kad Lietuvai juridiniai esant nepriklausomai valstybei, JAV diplomatiniai ir konsulariniai atstovai neturėtų Lietuvoje lankytis ir leisti būti priimami sovietinės okupacinės administracijos Vilniuje.

Okupuotoje Lietuvoje gyvenas rašytojas Tomas Venclova, žinomo komunisto Antano Venclovos sūnus, 1975 m. kreipėsi į sovietinę valdžią ir prašė leidimo išvykti su savo šeima į užsienį. Net ir tarptautinė spauda apie tai rašė. Šiuo reikalu VLIKas pasiuntė raštus Jungtinių Tautų Žmogaus Teisių Komisijai Genevoje ir UNESCO Paryžiuje. Iš Genevos buvo gautas atsakymas, kad raštas perduotas visiems komisijos nariams, o iš Paryžiaus pranešė, kad raštas gautas.

Nuo 1972 metų veikia Pasaulinė Baltų Santalka (Baltic World Confe-

rence), kurios prezidiumas rotacijos keliu keičiamas. Siemet iš VLIKo pusės Santalkoje yra dr. Kęstutis Valiūnas, pirmininkas, Jurgis Valaitis vicepirmininkas (po viena vicepirmininką turi latviai ir estai), Antanas Sabalis, sekretorius, ir Algis Vedeckas, išdininkas. Santalka turėjo 5 posėdžius ir ruošia medžiagą dėl Europos Saugumo ir Bendradarbiavimo Konferencijos, kurios Helsinkio nutarimų signatarai 1977 metais susirinks Belgrade, Jugoslavijoje.

Bendradarbiavimas su Lietuvos Diplomatinė Tarnyba

VLIKas palaiko nuolatinius ryšius su Lietuvos Diplomatinė Tarnyba. Visiems Diplomatinės Tarnybos pareigūnams pastoviai siuntinėjami lietuvių ir anglų kalba leidžiami biuleteniai. Be to, kai kuriems siuntinėjami italų, prancūzų ir ispanų kalbomis informaciniai biuleteniai.

Visuomeniniai reikalai

Sios Valdybos visuomeninės veiklos pagrindu bei mastu laikytini: (1) Praėjusio Seimo nutarimai stiprinti Tautos Fondą ir derinti pagrindinių Lietuvos laisvinimo darbų dirbančių organizacijų veiklą ir (2) pačios Valdybos nusistatymą ar sutarimą — laikyti mūsų visuomeninių santykių problemų lyginimą.

Tautos Fondas bent dalimi įeina į visuomeninių reikalų sritį dėl to, kad jis yra tapęs visuomenine organizacija ir tuo pačiu praplėčia VLIKo visuomeninių santykių ribas.

Pačioje metų pradžioje parašyti laiški Pasaulio Lietuvių Bendruomenei ir Amerikos Lietuvių Tary-

Nukelta į 13 psl.

VIENYBĖ

THE OLDEST LITHUANIAN NEWSPAPER IN THE WORLD

was established in 1886 by Juozas J. Paukstys in Plymouth, Pa. Entered as Second Class Matter October 23, 1907, at the Post Office in Brooklyn, N. Y. Vieniye is published bi-weekly by Valerie Tysliava and Joseph N. Tysliava. Editor: Jonas Valaitis; Managing Editor Valerie Tysliava; Assistant Ann Waidava; Business Manager and Photo Editor Joseph N. Tysliava; Senior Editor Vytautas Širvydas. Contributing Editors: Demie Jonaitis, Juozas Kreivenas, Edvardas Sulaitis, Vytautas Zalatorius.

Subscription rates: \$7.00 for one year. Advertising rates on application. All rights reserved. Editorial and Administrative Offices at 192 Highland Blvd., Brooklyn, N. Y. 11207. Telephone: APplegate 7-7257.

mes

Vytautas Širvydas

Amerikos lietuviai gal geriausiai įstengia suprasti tariamąjį lietuvių "rusėjimą" Lietuvoje, kadangi gyvena milžiniškos valstybės sąlygose, kuriose jie ir jų jaunimas, be didelių protestų ar energingo atospyrio, ramiai plaukia amerikoniškumo srovėje ir darniai tirpsta tirpinimo katilė. Visi žino, kodėl taip yra, todėl neorganizuoja trigalvių veiksmų skambiams rezoliucijoms rašyti ar durims varstyti. Čia Amerika, čia viešpatauja anglų kalba, todėl lietuvis išėvis ir jo jaunimas, jei nori savo igimtais gabumais įsikibti į visas plačios Amerikos gyvenimo galimybes, turi mokėti anglų kalbą. Toks "suamerikonėjimas" būtinas ir gyvenimiškas. Tai gerai suprato pirmasis lietuviškos knygos leidėjas Amerikoje Mykolas Tvarauskas, pasiūvęs leisti "Tlumoczių" arba anglų kalbai pramokti žodyną. Dalyką puikiai suprato ir Vienybės Lietuvininkų įkūrėjas Juozas Paukštis, pirmąją savo parašytąją knygą parinkęs vadovėli skubiai pramokti anglų kalbos.

☆☆☆

Kas nors panašaus vyksta ir dabartinėje Lietuvoje rusų kalbos atžvilgiu. Lietuva, nori-nenori, yra istorijos priversta gyventi (gali būt, ir "ilgomis distancijoms") didelėje valstybėje, kaip Maskvos kontroliuojama sovietinė respublika, kuriai užbrukama penkiamečiai planai pramonėti ar miestelėti. Kitais žodžiais tariant, kaimietiškas, žemės ūkio kraštas, varu verčiamas tapti pramoniniu bei miestietišku. O ir pramonė Lietuvoje kuriama ne vien vietos reikalams, bet šeštąją mūsų planetos žemių plotą pasigrobusiai Sovietijai, kurioje valstybinė ir susižinojimo kalba yra rusų. Plačioje ir pramoningoje Amerikoje apsigyvendami, Lietuvos kaimiečiai-valstiečiai, visgi išvietino miestelėnais ir įėjo į visas jiems prieinamas plataus gyvenimo sritis. Tiesa, vietomis buvo sunku, kaip tai savo apysakoje apie lietuvių "Raiste" įrodė Sinclair. Tos knygos vertimą Amerikos lietuviams 1908 m. parūpino Vienybės draugai-bendradarbiai Jonas Naujokas ir Vincas Daukšys. Ateivių jaunimo dauguma, atrodo, tiek patogiai jau yra Amerikos gyvenime įsikūrusi, kad lietuviškai nei "alio, dėde", nebenori tarti.

☆☆☆

Kaip į žmonės norėdami išeiti, Amerikos lietuviai ateiviai buvo gyvenimo sąlygų priversti gerai mokėti anglų kalbą, taip, atrodo, ir dabartinės Lietuvos lietuviai, jei nori aukščiau iškilti bei toliau nuvažiuoti, yra verčiami gerai pramokti rusų kalbą. Lietuva yra Lietuva, kurioje lietuviai sudaro 80-tą gyventojų nuošimtį. Todėl Lietuvos lietuvis, gerai mokėdamas ir savą ir rusų kalbą, nepasidarys "rusu", kaip — priešingai — Amerikos lietuviai pasidarė amerikiečiais, gerai išmoko anglų kalbą, bet primiršę savo gimtąją kalbą. Nepriklausomą Lietuvą atstatė, Amerikos lietuvių parama, rusų kalba Rusijos universitetus ir aukštąsias mokyklas išėję lietuviai inteligentai. Pavyzdžiui, vienas geriausių ir patriotingiausių nepriklausomos Lietuvos diplomatų, buvęs senu amerikiečiu, Bronius K. Balutis, buvo baigęs matininko kursus rusų kalba Pskove. O Balučiu, jei ne Kalantu, pilna dabartinė Lietuva.

☆☆☆

Dabartinę Lietuvą, kad ir po didžiojo brolio botagu, tvarko Lietuvos universitetą ir aukštąsias mokyklas lietuvių kalba baigę inteligentai, kurie visi gerai moka ir rusų kalbą. Lietuviai ne tik abi kalbas moka, nes nuo mažens mokyklose jos mokomos, bet pramoko ir puikiai kombinuoti, kadangi visa didžioji valstybė, kurioje jie priversti dabar gyventi, yra kombinacijų rojus. Be kyšių ir kombinacijų ten nei uodas nepakruta. Tokių kombinatoriškų talentų neišvystė senieji lietuviai ateiviai Amerikoje, nes nebuvo reikalo, o naujieji pabėgo nuo mokytojo ir todėl nepramoko. Kombinuotis tautos darbams teišsilavina Vienybės skaitytojai, nes per 90 metų ji vis siekdavo prikaltinti visus Amerikos lietuvius tautos naudai kombinuotis vienon vienybėn.

IŠ KAIRĖS IR IŠ DEŠINĖS

Girnakalis

NAUJŲ METŲ ANGOJE

Linkėjimai visur tokie patys: Laimingų naujų metų! Kokios realios 1977-ųjų metų viltys?

Yra pagrindo manyti, kad kai kurios laimės bus. Bus sveikų be gydytojo pagalbos, bus neblogai pragyvenančių, bus jaučiančių šeimos ir artimųjų šilumą. Bet yra pagrindo manyti, kad kai kam šie 1977-ieji bus nelaimės metai. Yra tikra, kad tam tikram skaičiui žymių žmonių ir kai kuriems nežymiems šie metai bus jų mirties metais, kitus užpuls ligos ir šiaip visokie netekliai bei nemalonumai.

Si ateitis yra tamsi ir nežvelgiama. Niekas nežinome, kokią laimę bet kuriam mūsų neša naujieji 1977-ieji metai. Bet kiekvienas geras žmogus trokšta gėrio sau ir kitiems. Už tat linkėjimai (o dažnu atveju ir mūsų pastangos) sau ir kitiems:

Laimingų metų!

Šitame banale svarbu nepamiršti savo pareigų: turime gyventi ir dirbti taip, kad ir mums patiems ir kitiems žmonėms laimę artintume.

Mūsų išieviški lietuviški metai nežada iš anksto numatytos laimės. Gyvenimiškoji logika sako, kad, tur būt, esminių pasikeitimų nebus. Tėvynėje politinis statusas nepasikeis, o kultūrinėje dirvoje lietuviai atliks daug vertingų darbų. Išieviškoje skaldymosi epidemija siaus ir toliau ir tuo bus sunkinamas jau ir taip nelengvas lietuviybės išlikimas. Padėties nepataisys ir nepablogins ir nuolatiniai Naujienų mašinų gėdimai — susitaisys.

Žmonija pergyvena krizę. Visokių fizinių ir net religinių atomų skaldymasis, užėjęs ypač po II Pas. karo, tėra tik didelių dalykų pradžia. Kai kurie tvirtina, kad labai reikia karo, bet dar labiau gaila taikos. Galimas daiktas, yra teisūs tie, kurie tvirtina, kad trečiasis pasaulinis karas jau prasidėjęs. Tai esą labai savotiškas pasaulinis karas, besireiškias lokaliais epizodais. Bet šiam trečiajame pasauliniame kare jau esą laimėtojų, esą ir pralaimėtojų.

Išievių "politika" ir toliau naiviai vaizduosis šiame galybių lošime nesanti tik kukli stebėtoja. Nereikia pamiršti: Fordo-Carterio debatuose buvo minimi lenkai, čekai ir kitoki

vengrai, bet apie baltiečius nebuvo ir užsiminta. Taip buvo 1976 metais, ar bus geriau 1977 metais?

Netikėtumų galimybė būna visada.

KLAIKUS VAIDINIMĖLIS CHICAGOJE

Klaikus vaidinimėlis — taip įvyki pavadino Chicagoje Jaunimo Centre pamaldose buvęs Antanas Dundzila, jis norėjo melstis, o pasipainiojo "vaidinimėlis".

Pradžia buvo tokia. Studentai išsinuomojo patalpas Jaunimo Centre ir rengiasi rodyti filmus iš Lietuvos. Registruotos Bendruomenės ekstremistai pareikalavo kun. Kezi, S. J., kad patalpų nuomą atšauktų. Va, tas reikalavimas ir buvo atliktas kun. Keziui atėjus mišių laikyti, jau susirinkusių melstis žmonių akivaizdoje. Buvo panašu, kad reikalautojai ne tik grumoją, bet gali kūnią ir apdaužyti. Antanas Dundzila, vienas atėjusių melstis, ir pavadino įvyki klaikiu vaidinimėliu.

Įvykis klaikus. Viena, Lietuvos reikalais pagaliau jau turėtų liautis rūpintis tie, kuriems Lietuva jau svetima. Antra, mišios yra toks dalykas, kad dėl jų turi būti gerbiamas ir altorius ir kunigas. Visuomeninė pagarba išsišokėliams su šiuo įvykiu turi pasibaigti. Taškas.

Filmų rodymas nebuvo atšauktas. Filmai iš Lietuvos Chicagoje buvo rodomi jau daug kartų, vis apsieita be Jaunimo Centro. Be Jaunimo Centro lengvai galėjo būt apsieita ir šį kartą. Kodėl Jaunimo Centras ir jėzuitai nuo šių filmų turėtų atsireboti? Filmai Chicagoje jau matyti. Techniškai jie nėra pirmaeiliai. Jų tematika lietuviška. Lietuviybės juose yra, bet nėra nei komunizmo, nei kapitalizmo. Palyginus su Chicagoje rodomais filmais, šie lietuviškieji yra angeliškai padorūs.

Filmai buvo rodomi. "Teisybę mėgstančios" Naujienos pranešė, kad filmų žiūrėjo 26 asmenys, o rodomą piketavo du šimtai! Iš tiesų filmų žiūrėjo 113 bilietus pirkusių asmenų, o piketavo (kiek buvo galima tamsoje išžiūrėti) apie 40 (neskaitant iš už kampo stebinčio Gudelio). Ir žiūrovus ir pikietuoto-

Nukelta į 3 psl.

GELEŽINIS VILKAS

Officially U.S.P.A. Leidybos klmis 2519 W. 71st St., Chicago, IL 60629

VILKO ŠŪKIS

Tokia antrašte, papuoštą nacių svastika, išleidziamas leidinėlis "Geležinis Vilkas" Chicagoje buvo platinamas prie Jaunimo Centro.

STEBĖTOJO PASTABOS

Nauja šluota, sakoma, geriau šluojanti. Todėl M. Stonys Kanados Tėviškės žiburiuose ir klausia: "Kas mes, lietuviai, galime tikėtis iš naujo Amerikos prezidento Carterio?" Sako, "gal jis rusus išvays iš Lietuvos? Tačiau, pataria: "Būkime realistai ir nelaukime", nes, pavyzdžiui, Amerika (ir pasaulis) neįstengia net izraelitų iš užimtų arabiškų žemių iškrapstyti. Sako: "Būkime geri, aktyvūs lietuviai, ir be priekaištų Amerikos piliečiai". Tėviškės žiburiai, paprastai, silpnai apšviečia Vienybės žmonių idėjas, todėl dabar bent Stonio lūpomis gyvenimas privertė Žiburius skelbti vienybiškas idėjas, būtent, kad, kaip prof. M. Biržiška sakė, piliečio ir žmogaus teisių iškovojimą Lietuvoje atliks pati tauta, ne jos išeiviai, ar svetimos valstybės. Kaip iš kitų Amerikos prezidentų, nežiūrint jų didelio draugiškumo, nesulaukėme riestutų, taip ir iš Carterio nesitikime "pynutsų".

Pavykusią Penktąją tautinių šokių šventę Chicagoje, pasirodo, suorganizavo ir pravedė Illinois

GIRNAKALIS: IŠ KAIRĖS IR IŠ DEŠINĖS

Atkelta iš 2 psl.

Jus globojo Chicagos policija. Pikietuotojus sudarė registruotieji bendruomenininkai, šauliai ir... amerikoniškieji naciai pažįstamomis svastikomis. Pikietininkų tekstai jėzuitus sudėjo į draugystę su čia nieku nenusipelnusius Brežnevus. Jau vien toki tekstai parodo čia esant liguistą akciją.

Po filmų rodymo Naujienos skaitančiąją visuomenę pavaišino jėzuitus niekinančiais ir pamokančiais straipsniais. Draugas irgi neiškenė, sulaužė savo tylėjimo principus ir pasisakė prieš Jaunimo Centro ir jėzuitų darbų griovimą. Patys jėzuitai suprato, kad melaginga propaganda yra efektingesnė už teisingą tylą.

Iš savo pusės turiu pridėti, kad šie ginčai yra smarkiai pavėluoti. Lietuvos reikalų studijos turėjo prasidėti 1944 metais, su pirmąja diena tėvyne palikus. Jau tada reikėjo atsakyti nuo visų tik atgal žiūrinių autoritetų.

Na, jei jau tie laikai buvo pramięgoti, tai po Stalino mirties atsiradusi, imigė negirdėjo ir šio signalo. Taip ir pasiliko. Net ir dabar daug kam nepatogu prisipažinti netikinti veiksmų senatvę.

Chicagoje vyksta kokių reiškinių: stravininkai, svilonai, vaičiūnai ir pn. rašinėja ir neabejoja atstovauja lietuvių tautą. Kiek jie naivūs ir atsilikę, pamatysite peržiūrėję iš Lietuvos ateinančių periodinių leidinių pundeļį: kiek ten vis naujų pavardžių, kiek įvairių specialistų, kiek konkrečių ir reikšmingo rūpesčio tėvynės gerove, gimtosios žemės grožiu, nuolat gerėjančia dabartimi ir viltinga ateitimi! Išeivių pamokslų jie nėra reikalingi.

Chicagoje rodė filmus iš Lietuvos. Pikietuotojai nesupranta, kad jie pikietavo Lietuvą.

Vienybė, 1976 m. gruodžio 24 d.

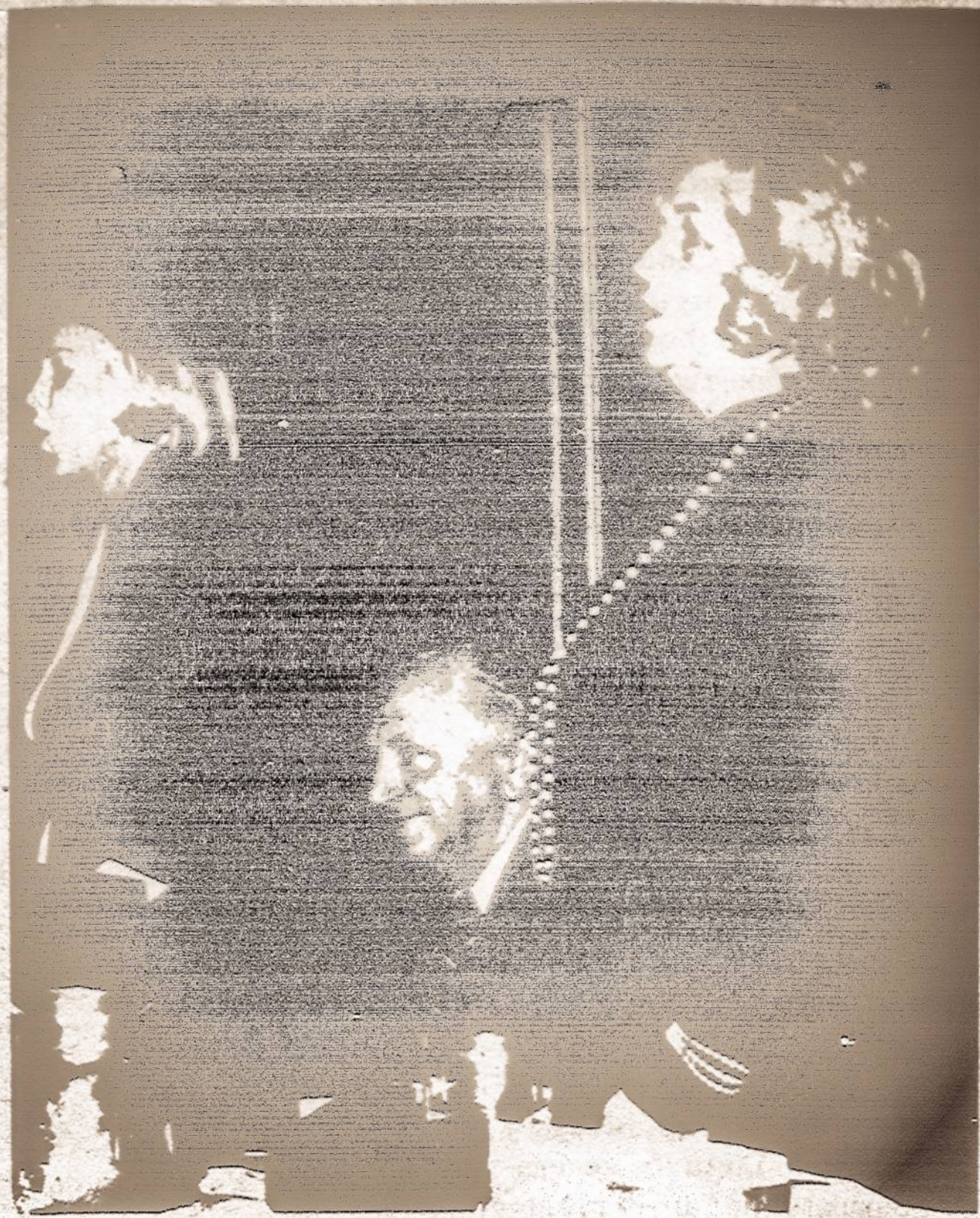
valstijoje inkorporuotas Lietuvių tautinių šokių institutas, kuris surinko aukų per \$100,000 ir jas veik visas išleido, pasilikdamas \$10,000 pelno. Todėl kitos vietovės lietuviai, kurie rengs Seštąją šventę, išmintingai padarytų, savo planavimą suderinę su šiuo Instituto patarimais.

Rusui profesoriui P. Miliukovui (1859-1943) vadovaujant, užsienyje gyvenančių rusų istorikų grupė Paryžiuje 1932 m. išleido prancūzų kalba Rusijos istoriją, kurios anglų kalba vertimas pasirodė Amerikoje 1968 m. Nesykį jie čia rašė ir apie Lietuvą. Prof. Kizevetleris, pavyzdžiui, vieną skyrių apie caro Ivano III (1462-1505) veiklą, tiesmukai pavadina "The Struggle With Lithuania". Prof. Miakotinas Lietuvai skiria tris straipsnius: 1) Vakarų ir pietų Rusija Lietuvos rankose; 2) Lietuvių ir lenkų politinė unija ir jos vyravimas pietų Rusijoje; ir 3) Lietuvių-lenkų religinė unija ir katalikų viešpatavimas Rusijos pietuose.

Aukščiau minėtoje Rusijos istorijoje Miliukovas (ar jo vertėjas į anglų kalbą) nelaukta suteikia Lietuvai nepelnyto minėjimo. Sako, vokiečių Theodor Schiemann parašęs veikalą, kuris anglų kalba skamba "Russia, Poland and Lithuania until the 17th Century". Mūsų enciklopedija sako, Schiemannas buvo istorijos profesorius Berlyno universitete, 1892-1920, ir 1880 m. parašęs veikalą "Russland, Polen und Livland bis XVII". Miliukovas "Livland", atrodo, sumaišė su "Lithuania". O gal atvirkišiai?

Įdomi kai kurių mūsų kunigų veikla. Baltimorėje prelatas Mendelis per 20 metų amerikiečių misijoms savo valdomoje lietuvių parapijoje surinko per du milijonus dolerių aukų. Kun. B. Sugintas, taip pat, dvidešimt metų dirbdamas, surinko lietuvių gimnazijai Vokietijoje šimtą tūkstančių dolerių. Galima sakyti, vienas dirbo Kristui, kitas tautai, ir abiem pavyko!

Kaip kada įdomu pasiskaityti, ką kitataučiai apie mus ar mūsų istoriją parašo. Karaliaučiuje 1932 m. išėjusiame veikalė "Politische Geschichte des Deutschen Ordens in Preussen" pasakojama: "Iki 1280 m., kada atsirado Kaunas, Lietuva buvo šalis be miestų. Po Jogailos sutuoktuvų buvo galima laukti, kad nuo Lietuvos-Lenkijos unijos priklausys rytinių slavų likimas. Lietuvių apsikrikštijimas katalikais pavertė misijonierišką vokiečių Ordno pagrindą beprasmišku". Apie Lietuvos-Lenkijos uniją kitas vokiečių istorikas Paul Torch, savo 1954 m. veikalė "Die Ostgrenze Polens" sprendė: "Kai 1386 m. Lenkijos karalystė suėjo asmeninę valdovų uniją su Lietuvos Didžiąja kunigaikštyste, susidarė milžiniško ploto politinis pastatas, į kurį įėjo daugiau kaip 800,000 kv. km žemės. Daugiau kaip trys jos ketvirtadaliai buvo Lietuvos kunigaikštystė".

Žurnalo Lietuvių Dienos 25 m. sukakties minėjime, Los Angeles, Cal. Iš kairės: D. Mackialienė, A. Skirius ir Br. Skirienė, publikai giedant Ilgiausių metų.

Lietuvių Dienų žurnalas Kalifornijoje išleido gražų savo 25 metų minėjimo numerį, kuriame (įdomu!) nėra nei vieno sveikinimo iš senųjų Amerikos lietuvių, kuriais pasižymėjo (ir dar žymės) Vienybės 90 metų sukaktuvių minėjimo numeriai. Jei kas palygintų turinį ir fotografijas, kurios buvo paskelbtos Vienybėje ir Lietuvių Dienose nuo 1951 m., kažin, kur būtų brandžiau ir turtingiau? Vienybės anglų kalba skyrius tiek toli yra Lietuvių Dienas pralenkęs, kad nėra ko nė kalbėti, nors anam vadovauja Antanas Milukas, vieno pirmųjų Vienybės redaktorių, kun. Antano Miluko, ainy.

Baimės akys didelės. Vienas, kuris prie pavardės segasi "dr" titulą, viename mūsų laikraštyje drožia: "Amerikiečiai ateitininkai ir skautai jau lanko politinius kursus Vilniuje. Kandidatų veik trigubai, negu priėmė". Tie kursai, kaip žinoma, yra lituanistikos, o Vilniaus universitetas yra iškilęs baltistikos centru visoje Rytų Europoje, ką patvirtino ir ten lankęsis amerikietis kalbininkas prof. Schmalstieg. Būtų sveika, jei kalbamas "dr." rastų vaistų pagydyti savo galvoseną.

Amerikiečiai ukrainai turi Association for the Advancement of Ukrainian Studies, kaip mes turime Association for the Advancement of Baltic Studies. Šiomis dienomis ukrainų draugija išleido anglų kalba Ukrainians in North America: A Biographical Directory of Noteworthy Men and Women of Ukrainian Origin in the United States and Canada. Veikalė 424 pusl. ir kainuoja \$27.50. Sudėta biografijos ir veikla daugiau dviejų tūkstančių Amerikoje ir Kanadoje pasižymėjusių ukrainų. Ukrainų grupė "Kyiv" Philadelphiaj išleido sava kalba užsienyje išleistų ukrainų knygų ir veikalų (tarp 1945 ir 1970 m.) Bibliografiją.

Per Kanados televizijos CBC tinklą buvo rodoma pusvalandžio ilgio lietuvių Petro Jurkšaičio ir Anna Reiser parašyta drama "Yesterday Was Years Ago". Ji pavaizduoja lietuvių ateivio, atvykusio apsigyventi Kanadoje pergyvenimų dramą, patyrus, kad jo pirmoji žmona, kurią manė esant mirusią, atsirado gyva, jam tuo tarpu turint jau kitą šeimą su antrąja žmona Kanadoje.

Aštuntas Amerikos slavistų draugijos seimas sutraukė į St. Louis miestą virš tūkstančio dalyvių ir apdovanojo lietuvių kalbos žinovą bei lituanistikos raštais pagarsėjusį profesorių-pensininką Alfredą Seną garbės žymeniu.

1922 m. Bowdoin kolegija, Maine, baigęs, o 1930 m. Annapolio laivyno akademijoje diplomą laimėjęs gydytojas chirurgas John Matthew Bachulus (Bačiulis), gimęs New Britain, Conn., įkūrė Bowdoin kolegijoje savo motinos vardu, lietuvių kilmės studentams stipendijų fondą, kuris šiuo metu pasiekė \$30,442. Kol kas nesama žinių, ar tuo fondu yra lietuviai pasinaudoję.

Anglų kalba leidžiamą žurnalą Lituanus prenumeruoja 95 metus sulaukęs Indiana valstijos lietuvis Dominikas Riauka ir Amerikos Pasiuntinybė Maskvoje.

POEMS WANTED

The New York Society of Poets is compiling a book of poems. If you have written a poem and would like our selection committee to consider it for publication, send your poem and a self-addressed stamped envelope to:

NEW YORK SOCIETY OF POETS
P. O. Box 727, Radio Station
New York, N.Y. 10019

Vlada Jakubėną prisimenant . . .

Prof. kompozitorius, kuratorius Vladas Jakubėnas gyv. Chicago, Illinois staiga mirė 1976 m. gruodžio 13 d., 4 val. popiet.

Buvo gimęs 1904 m. gegužės 15 Biržuose. Mokėsi Biržuose, muziką studijavo Kaune ir Rygoje.

Savo kūrinių pirmąjį koncertą surengė Kaune 1928 m. Po to kaip Svetimo ministerijos stipendininkas studijas tęsė Berlyno Aukštojoje akademijoje. Grįžęs į Kauną dėstė Konservatorijoje instrumentaciją, lietuvių liuteronų parapijose vargoninkavo, akomponavo koncertuose, rašė periodinėj spaudoj, muzikinio gyvenimo įvertinimai buvo spausdinami spaudoje.

Jakubėnas sukūrė daug dainų, simfoninės muzikos kūrinių. Jo simfoninė poema *Legenda* ir *Rapsodija* buvo atlikti V. Tysliavienės suruoštame koncerte Carnegie Hall, New Yorke, 1952 metais. Vienybės deimantiniame koncerte 1961 metais, Brooklyn Academy of Music, pats kompozitorius dirigavo jo sukurtą kūrinių — „Miškas“.

Buvo žymus kompozitorius ir žurnalistas.

Buvo Lietuvių Evangelikų Reformatų bažnyčios kuratorius.

Lietuvių koncertai neišsivertė be jo kompozicijų. Jo kūriniai pasižymi gera forma, logišku ir koncentruotu muzikinės minties dėstymu. Jis laikomas nuosaikios modernios krypties kompozitorium.

Su Vlada Jakubėno mirtimi lietuvių tauta neteko didelio kompozitoriaus, mokytojo ir labai kultūringo ir sąžiningo kritiko. Gaila, kad savo tautos genijaus mūsų vadovaujantieji veiksniai tinkamai nepagerbė.

Kūnas buvo pašarvotas ketv., gruodžio 16 d., 2 val. popiet Mažeikos-Evans koplyčioje, 6845 S. Western Ave.

Kompozitoriaus Vlada Jakubėno atsisveikinimas įvyko penktadienį gruodžio 17 d., 7:30 v. v. Jaunimo centre, 5620 S. Claremont Ave. Po to kūnas buvo perkeltas į Lietuvių Evangelikų Liuteronų Tėviškės bažnyčią, 6641 S. Troy St. Laidotuvės įvyko šeštadienį gruodžio 18 d., 10 val. ryto. Po gedulingų pamaldų nulydėtas į Lietuvių Tautines kapines.

Liko dideliame nuliūdime žmona Olga, sesuo Halina Dilienė, švogerys kun. Povilas Dilys, krikšto dukterė ir dukterėčia Erika Dilytė-Hollenderienė su dukrelė Rasa Lina, sūnėnai dr. Julius Slavėnas su žmona Gražina ir sūnum Julium; Ronaldas Slavėnas su žmona Rosemarie ir sūnumis Eric, Marcus ir Brian; Vitoliūdas ir Leonas Katlauskai su šeimomis Brazilijoje ir kiti giminės, draugai ir pažįstami.

Į kompozitoriaus Vlada Jakubėno Atsisveikinimo Rengimo komitetą buvo įsijungę: Stasys Baras, kun. Povilas Dilys, Leonas Gružas, Erika Hollenderienė, Petras Petrutis, Vytautas Radžius, Algis Šimkus ir Aleksas Smilga.

Komp. Vladas Jakubėnas su komp. Jeronimu Kačinsku, kuris dirigavo Jakubėno simfoninius kūrinius „Legenda“ ir „Rapsodija“ Carnegie Hall, New Yorke, 1952 metais.

Po Pabaltijo tautų simfoninio koncerto Carnegie Hall kavinėje. Iš kairės komp. Vladas Jakubėnas, muzikas Theodore Katz ir koncerto rengėja Tysliavienė.

Komp. Vladas Jakubėnas diriguoja simf. orkestrą Vienybės deimantinio jubiliejaus koncerte. Solistė Aldona Stempuzienė-Svedienė dainuoja jo harmonizuotą dainą *Plaukia antelė*.

MASKVOS GALYBĖ AUGA NEREGĖTAI

Iš J. Grušo "Barboros Radvilaitės"

Kultūrbrigados

Antroje 1976 m. pusėje didesnės ekskursijos iš Lietuvos lankėsi Italijoje, Norvegijoje, Portugalijoje ir Amerikoje. Neseniai apie šias ekskursijas atsiskaitė jų vadovai Lietuvos Aukščiausiosios tarybos Užsienio reikalų komisijai. Apie viešnagę Amerikoje komisijai atraportavo kompartijos centro komiteto kultūros skyriaus vedėjas ir deputatas S. Simkus.

Oficialioje spaudoje jo pranešimas buvo taip atpasakotas:

"Plataus atgarsio JAV susilaukė Lietuvos TSR kultūros ir meno darbuotojų kelionė po šalį. Susitikimai ir koncertai padėjo vietos gyventojams susipažinti su Tarybų Lietuvos laimėjimais ekonomikos, mokslo, meno ir kultūros srityse. Koncertinė grupė surengė koncertą tuo metu JAV vykusios 30-ties šalių konferencijos "Tautos – tautoms" dalyviams. "Tai buvo geriausias koncertas", – pareiškė konferencijos organizatoriai. Išvykos dalyviai užmezgė ryšius su JAV-TSRS draugijos vadovybe, taip pat sustiprino bendradarbiavimą su pažangiaisiais Amerikos lietuviais ir jų organizacijomis".

Tarp Simkaus klausytojų buvo komisijos nariai deputatai A. Laurinčiukas, J. Paleckis ir kiti. Posėdžio metu buvo konstatuota, kad stokojama vaizdinės agitacijos priemonių, kurias galima būtų demonstruoti gastrolių metu.

Apdovanojimai

Nespėjo vienas iš ekskursijos dalyvių grįžti namo, kai Aukščiausioji taryba suteikė jam Lietuvos TSR nusipelnusio meno veikėjo garbės vardą. Tai Vilniaus Rusų dramos teatro aktorius Artiomas Inozemcevas, kuris nuo 1952 iki 1960 metų vaidino lietuviškuose Kauno teatruose. Inozemcevas yra maskvietis, pokario metais atvažiavęs į Lietuvą studijuoti. Ten susipažino su lietuvaite. Kai jis panoro ją vesti, lietuvaite pastatė sąlygą, jeigu išmoksiąs lietuviškai. Inozemcevas sąlygą priėmė.

Ir kai praeitą spalio mėnesį jis chicagiečiams deklamavo J. Marcinkevičiaus eiles, klausytojų tarpe buvusi lietuvių kalbos mokytoja neišgirdo nė vienos kirčio klaidos.

Aktoriui 47 m. amžiaus.

Kitas menininkas, kuriam bendravimas su užsienio lietuviais išėjo į naudą – Lietuvoje emigrantams leidžiamo "Gimtojo krašto" fotokorreporteris V. Kapočius. Jis 1976 m. tapo "Tiesos" oficiozo fotokonkurso laureatu. Ne vieną Amerikos lietuvių Kapočius įamžino per savo objektyvą.

Jis vienas iš tų modernių fotografų, kuris dirba su 35 mm juosta, kuri leidžia gaminti to paties vaizdo tiesiog serijas nuotraukų. Kapočiaus nuomone, gera nuotrauka tik

Vienybė, 1976 m. gruodžio 24 d.

Žiemos pasaka.

H. Landsbergio nuotr.

atsitiktinumas, viena iš daugelio. Įvairaus židinio ilgumo objektyvai, pritaikomi 35 mm aparatams, leidžia jam savo darbą dirbti iš tolo, neikyriai, be režisūros.

J. Grušas

Praėjusių 1976 metų lapkričio 29 d. Kaune buvo iškilmingai paminėtas prozaiko ir dramaturgo J. Grušo deimantinis jubiliejus.

Minėjimo metu kalbėjo Lietuvos Kultūros ministras J. Bielinis, Rašytojų s-gos valdybos pirmininkas A. Maldonis, rašytojas J. Baltušis, literatūros kritikas dr. J. Lankutis ir, kaip paprastai panašiomis progomis, atstovas iš Maskvos, sąjunginės rašytojų s-gos Lietuvių literatūros tarybos pirmininkas L. Ozerovas.

Vilniuje, Respublikinėje bibliotekoje, sukakties proga veikė paroda, vaizduojanti jubilieato kūrybinį kelią.

Grušo literatūrinis talentas atsiskleidė dar Nepriklausomoje Lietuvoje su romanu "Karjeristai" (1935) ir drama "Tėvas". 1937 m. jis už novelių rinkinį "Sunki ranka" gavo "Spindulio" bendrovės premiją. 1938 m. buvo išrinktas Lietuvių rašytojų d-jos pirmininku.

Pokario metais jį išgarsino dramos "Herkus Mantas" (1957) prūsų sukilėlis ir "Barbora Radvilaitė" (1972) tragiška Lietuvos Didžioji kunigaikštienė ir Lenkijos karalienė.

Už "Herku Mantą", kuris yra ir perfilmuotas, J. Grušui buvo paskirta respublikinė premija. 1962 m. jam buvo suteiktas Lietuvos nusipelnusio meno veikėjo, o 1971 Lietuvos liaudies rašytojo garbės vardas. Bene vėliausias Grušo kūrinys yra 1973 m. išėjęs apsakymų rinkinys "Laimingasis – tai aš".

Mėsa

Argentiniečiai pretenduoja į valstybių su aukščiausiu gyvenimo

lygiu tarpą. Mat ta "aukščiausia lygi" ne taip jau lengva nustatyti. Vienas iš rodiklių yra skerdienos kiekis tenkantis vienam žmogui per metus. Argentinoje šis rodiklis labai aukštas.

Tarybų S-je ir Lietuvoje šis rodiklis daug žemesnis, bet pamažu kyla. Jam pakelti valdžia deda dideles pastangas, nors dar ir šiandien kolūkiečiai savo privačiuose sklypeliuose išaugina beveik trečdalį gyvulių ir paukščių, pagamina tiek pat pieno ir kiaušinių.

Lietuva dar nuo prieškarinių laikų specializuojasi pienininkystėje ir kiaulininkystėje. Nemažą darbą mokslinėje srityje atlieka Kaune, L. Adomausko g-vėje įsikūrusi Lietuvos Veterinarijos akademija, viena iš 12 respublikos aukštųjų mokyklų. Simtas dėstytojų ten lavina 1000 studentų. Dar 600 mokosi korespondenciniu būdu. Ruošiami čia ne tik tradiciniai veterinarijos gydytojai, bet ir zooinžinieriai. Tai specialistai, kurie dirba ir su gyvuliais, ir su modernios gyvulių fermos įrengimais: automatinėmis melžimo aikštelėmis, édalo ir pakratų konvejeriais, mėšlo valytuvais, transportu, šildymu.

Beveik trečdalis studentų mokosi su savo ūkiu stipendijomis. Kitų tarpe gana didelis nubyrejimo procentas. Trūksta vadovėlių.

Kalba

Pagaliau knygynuose pasirodė seniai žadėta, prieš porą metų Lietuvos Mokslų akademijos Lietuvių kalbos ir literatūros instituto paruošta "Lietuvių kalbos rašyba ir skyryba". Tai 391 puslapio, 7¼ x 4¼ colių formato "Mokslo" leidyklos leidinys. Jame trumpai ir glaustai apibendrintos dabartinės lietuvių kalbos rašybos ir skyrybos taisyklės.

Gal didžiausia rašybos "Naujovė" yra grįžimas prie J rašymo po B ir P šių trijų žodžių šaknyse: bjaurus,

pjauti ir spjauti.

Labai aktualios nuorodos vadove yra, kaip rašyti nelietuviškus tikrinius vardus. Bendra taisyklė nepasikeitusi – šie vardai paprastai lietuvinami, o tai reiškia, kad jie rašomi pagal originalo kalbos tarymą, pridodant lietuvišką galūnę ir linksniuojant. Minint tokį vardą rašinyje pirmą kartą, skliaustuose gali būti pateikta originali forma, pvz., Karteris (Carter), Kisindžeris (Kissinger).

Be lietuviškų galūnių rašomi tie vardai, kurie originale baigiasi kirčiuotu balsiu ar dvibalsiu. Tai daugiausia prancūziškos pavardės, kaip antai Ruso (Rousseau), Kamiu (Camus), Merimė (Merimée). Galūnės nededamos ir svetimoms moterų pavardėms, pvz., ponia Smit (Smith), Vilson (Wilson), Šonasi (Shaughnessy), bet ponas Smitas, Vilsonas, Šonasis.

Galūnė – as taip pat pridama tokiems nelietuviškiems vardams, kurie baigiasi kamienui priklausančiais – as, – is, – us. Taigi: Arkansas – Arkanzasas, Douglas – Daglasas, Texas – Teksasas.

Skyryba

Didžiausias pakeitimas skyryboje yra tas, kad nebereikia automatiškai skirti taip vadinamų "išskirtinių sakinių dalių". Tai dalyvinės, pusdalyvinės ir padalyvinės žodžių grupės, tiksliau nusakančios tarini arba veiksnį.

Kablelio nereikia šiame sakinyje: Kas gi dabar susitikęs bepasakys tavo muziko vaiką esant? Arba: Jis džiaugėsi gausią pusę karalystės. Arba: Motina išėjo pasižiūrėti dukters ir rado ją balsu raudančią pavietėje. Arba: Už nuopelnus vystant Šaulių organizaciją J. Jonaitis apdovanotas medaliu. Arba: Jūs tai šiandien kai valerijono užduoti miegojot. Arba: Ir vagys nevagia kitiems matant. (Pabrauktos išskirtines sakinių dalys, kurių kableliu skirti nereikia.)

Vienok kableliais ir toliau išskiriamieji išskirtiniai pažyminiai, kaip pvz., sakinyje: Bet jam, neturinčiam klausos, nepavyksta daina išreikšti savo nuotaikos. Kablelio reikia ir šiokiame sakinyje su išskirtine aplinkybe: Padedamas brolių, jis šlavė kiemą, valė sodą ir kartu su seseria tvarkė jos daržėlius.

Aibes kitų patarimų, nuorodu ir taisyklų turi naujasis vadovas. Sunku bus be jo išsiversti bet kam, rašančiam lietuviškai ir nenorinčiam emigracijoje kurti reorganizuotos kalbinės lietuvių visuomenės. Ir tiesiog šventa pareiga juo naudotis mūsų redaktoriams, leidykloms ir radijo valandėlių vedėjams.

Gauti jį galima tais pačiais kanalais kaip ir kitą spaudą iš Lietuvos – ten lankantis nusipirkti, paprašyti, kad giminės ar pažįstami atsiųstų arba užsisakyti per spaudos platintojus čia, Amerikoje. Šis vadovas išėjo 50 tūkstančių egzempliorių tiražu. Vienos knygos kaina kapeikomis – 93.

Dailininkas V. K. Jonynas ruošiasi apžvalginei parodai

Vienybei minint 90 m. sukaktį ir rengiantis jubiliejiniam bankietui, dail. V. K. Jonynas padovanojo leidėjai vieną savo kūrinių ir sutiko, kad jis būtų leidžiamas laimėjimui.

Besikalbant su dailininku apie laikraščio sukaktį, sustota ir ties jo paties amžiaus septyniasdešimtmečiu, kurio proga jis dabar ruošiasi savo apžvalginei parodai.

Ta proga dailininkas buvo paprašytas papasakoti apie save, savo kūrybą ir ateities planus, kad Vienybės skaitytojai, kurie ir taip jau dažnai buvo informuojami apie jo kūrybą, dabar susidarytų apie jį platų ir vientisą vaizdą. Ir paklausėme.

Vienybės reporteris:

Girdėjome, kad neužilgo rengiate savo gyvenimo apyskaitinę parodą Chicagoje, ryšium su Jūsų 70 m. amžiaus sukaktimi. Idomu kada ta paroda įvyks, kas ją organizuoja ir globoja o taip pat kokios apimties paroda numatoma? Mes žinome Jūsų kūrybos įvairių laikotarpių kryptis, o taip pat jūsų paliestas ir puoselėtas įvairių meno šakų ir technikų sritis, todėl idomu, kokiais eksponatais ir kaip Jūs numatote šį savo kūrybos kelią parodyti?

V. K. Jonynas:

Dėkoju Vienybei už norą savo skaitytojams mane plačiau pristatyti.

Jūsų pirmasis klausimas yra tiek platus, kad abejoju, ar belieka kas nors daugiau mane kitais klausimais beklauti. Mėginsiu iš eilės į Jūsų klausimus atsakyti.

Teisybė, kad aš artėju prie Jūsų minimos amžiaus sukakties, ir kad šia proga Chicagoje, M. K. Ciurlionio galerijoje, yra organizuojama paroda. Man džiugu, kad parodos rengimo našta prisiėmė Ciurlionio galerija su Montessori D-ja, kurios pirmininkė yra Audronė Tamulienė.

Paroda numatoma atidaryti šiemet kovo 18 d. Parodą norėčiau surengti apžvalginio pobūdžio, pradėdant gal nuo 1947 m., kas susumuotų mano 30 darbo metų derlių.

Tiesa, kad aš bandžiau įvairias meno šakas ir kryptis. Tai dariau, tikėdamas, kad meno šakos arba specialybės neturėtų riboti dailininko jo kūrybiniuose polėkiuose. Specialybių savitūmai tik stimuliuoja ir papildo įvairius sumanymus. Pastariesiems išreikšti pasirenkama tinkamiausia meno šaka, dažnai intriguojanti skirtingomis medžiagos savybėmis ir tuo pačiu išreikalaudama iš menininko didesnių pastangų. Todėl menininkas praturtina savo intelektualinį pasaulį ir savo individualines savybes.

Galimas dalykas, kad menininkas, "smaguriaudamas" įvairiose technikoje ir medžiagose, neatsiekia tobulai techniškų plonybių, kurios dažnai priklauso amatininko profesijai.

Padaręs šią savo meno sampratą išpažinti, suprantama, kad norėčiau parodyti pavyzdžiais, kaip aš su šiomis problemomis susidorojau.

Mūsų visuomenėje buvau žinomas kaip dailininkas grafikas ir nevienas

žiūrėjo į mane su nepasitikėjimu, kuomet aš savo darbais reiškiausi skulptūroje, tapyboje (akvarelė) ir dekoratyvinėje dailėje. Retas tačiau prisimena, kad skulptūrą ir dekoratyvinę dailę studijavau Paryžiuje. Tapybą, tiesa tik 2 metus, Lietuvos Meno Mokykloje Adomo Varno tapybos studijoje. Akvarelės pradinius žingsnius davė Kajetonas Sklėrius, žinomas mūsų akvarelistas.

Medžio skulptūrą keletą metų dėsciau Kauno Meno Mokykloje. Meno studijoms esu skyres devynerius savo jaunystės metus, kuriuose su aistringa meile stengiausi įgyti daugiau žinių, aprėpti platesnius laukus, aiškintis šios stebuklingos žmogaus dvasinio pasaulio būsenos esmę ir priemonės, kas mūsų kalboje nusakoma vienu žodžiu — menas. Studijų metais aiškinausi meną sau, o studijas baigęs, per 30 metų jau kitiems perdaviau savo žinias kaip pedagogas.

Mielas šių eilučių skaitytojas tikriausiai apčiuopia mano sunkią problemą ribotose patalpose, ribotu laiku ir ribotomis priemonėmis konkrečiai parodyti, ką iš tikro šitas žmogus per 30 metų yra bandęs ir padaręs.

Parodoje ketinu išstatyti grafiką, knygų iliustravimą, Vokietijai darytus pašto ženklus ir piešinių bei akvarelių iš šio periodo.

Amerikiniame periode eksponatais, projektais, nuotraukomis, piešiniais ir akvareline tapyba norėsiu parodyti savo individualinę ir dekoratyvinę skulptūrą (daugumoje skirtą bažnyčių dekoravimui), vitražus, jų projektus ir spalvotas nuotraukas.

Kadangi šios srities darbai yra didelio formato, sunkūs (skulptūros) transportui ir eksponavimui, todėl teks pasitenkinti tik šių kūrinių pakaitalu — fotografijomis.

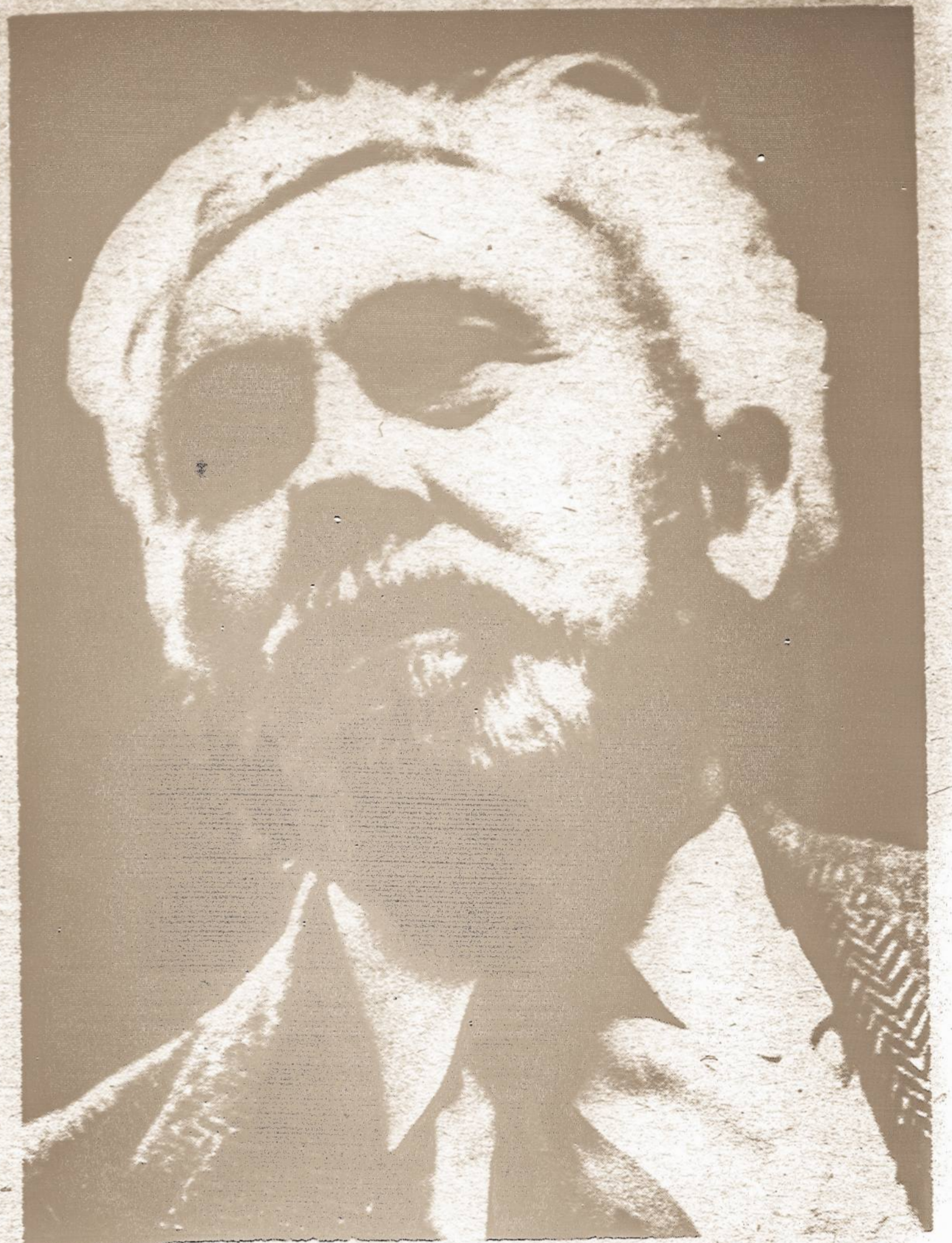
Yra baigiamas susukti 16 mm filmas, apžvelgiantis dalį mano meninių pastangų ir rezultatų. Jei pavyks rasti Chicagoje priemones šiam filmui parodyti, tai jis neabejotinai nušviestų tą mano kūrybos aspektą kurį eksponuoti neįmanoma, dėl tų darbų didelio formato.

LIETUVOJE

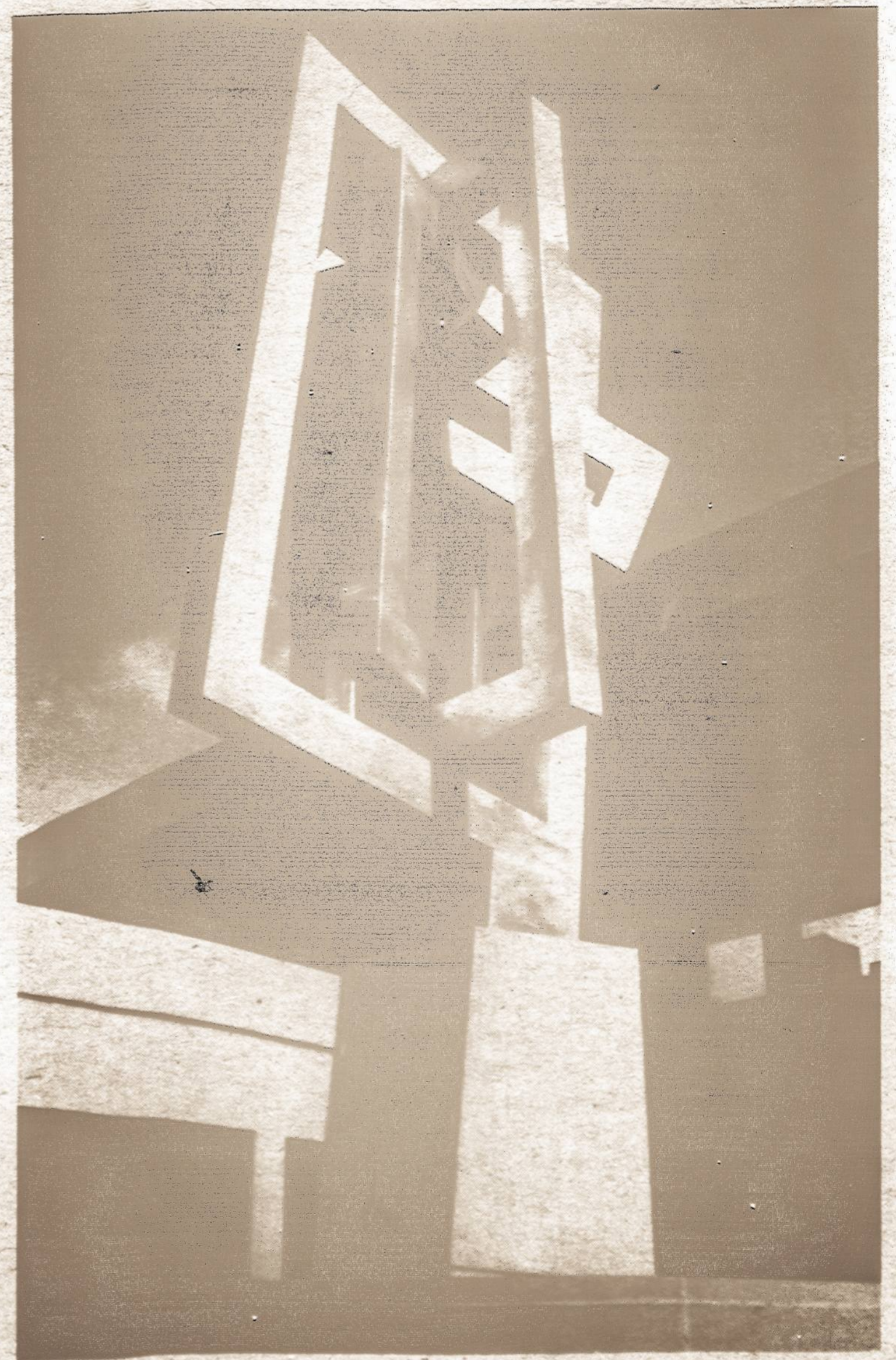
Rašytojui Juozui Grušui Lietuvoje lapkričio 29 dieną suėjo 75 metai. Ta proga jis buvo prisimintas spaudoje. Neseniai išleista jo parašytų dramų leidinys, kuriame atspausdintos šios neseniai parašytos dramos: Svitrigaila, Ugnis, Smalkės, Pijus nebuvo protingas ir Cirkas.

Anso Bruožio, Mažosios Lietuvos veikėjo, 100 metų gimimo sukaktis prisiminta Lietuvos spaudoje. Ilgesnį laiką Lithuanijos spaustuvėje, Klaipėdoje jis dirbo rinkėjo darbu. Yra paskelbęs nemažą studijų iš Mažosios Lietuvos gyvenimo.

Juozas Venclova daugelio istorinių studijų autoriaus iš spaudos išėjo jo 40 psl. studija "Senovės graikai, giruliai ir getitai, ir jų ryšys su lietuviais".

DAILININKAS VYTAUTAS K. JONYNAS

Dail. Vytauto K. Jonyno 1973 m. sukurta skulptūra Brooklyn College Plaza. Vaizduoja knygas.

Vienybė, 1976 m. gruodžio 24 d.

VIENYBES NAMUOSE — BROOKLYNE IR APYLINKESE PABUVOJUS

EDWARDAS SULAITIS

Brooklyne ir jo "priemiestyje" New Yorke būvoti teko ne kartą. Tačiau vėliausias vizitas ten buvo pats mieliausias ir įdomiausias. Juk šį kartą keliavau ne šiaip sau, bet su specialiu ir išskirtiniu tikslu — pasisvečiuoti su vienybiečiais jų laikraščio 90 metų minėjime.

Kai penktadienio ryte kartu su kolega Vytautu Zalatoriumi pakilome iš O'Hare aerodromo mūsų žygiui į La Guardia, kaupėsi daug minčių ir šiek tiek netikrumo — ar tas minėjimas pasiseks, ar tautiečiai įvertins laikraščio darbą, bei užsimojimus. Tačiau, kuomet pasiekėme New Yorką ir patyrėme pirmąsias nuotaikas, paaiškėjo, jog lietuviai neliks abejingi seniausiojo pasaulyje lietuvių laikraščio pagerbimui, nežiūrind, jog jis tolumoje ir brangioje vietoje rengiamas.

Šeštadienio (lapkričio 27 d.) vakaras irodė, kad Amerikos lietuviams dar pakanka sąmoningumo ir paaiškėjo, jog ne visi vaikosi populiarių takų ir kad meilė laisvai spaudai dar yra gyva tautiečių širdyse. O ko gi daugiau reikėjo mums, kurie kartais lyg ir pradedame abejoti, ar mūsų tautiečiams dar reikia tokios spaudos, kur tarnautų ne kokiām siauram partiniam rateliui, bet platiems lietuvių sluoksniams.

Šiandien tas minėjimas jau praėityje — jis nuėjo istorijon kaip didelis įvykis, paženklinęs sukaktį, kokios vargu ar kitas laikraštis iševijoje besulauks.

Gal todėl ir dauguma mūsų kitos spaudos tą įvykį pasistengė nutylėti ar tik keliomis eilutėmis pažymėti. Pavyzdžiui, Vienybės kaimynystėje esantis lietuvių laikraštis tam įvykiui paskyrė tik 4 eilutes, nežiūrind, jog paprastu, jam artimų draugijų net nežymioms sukaktuvėms skiria ištisas skiltis. Nežinau, ar tai būtų galima pavadinti pavydu ar tik nesusipratimu, greičiausia — abiem.

Kartais pagalvoji, kodėl taip yra. Argi kai kurie mūsų tautiečiai iki grąbo lentos nešiosis pavydą kiti kitam, neapykantą skirtingai idėjai, siaurą parapijiškumą? Argi lietuvišką kultūrą galima suslėgti kaip sūrį į savo šurmaišį, labai stengiantis, kad ten nepatektų kitokio skonio pieno? Argi??

Nors jau bent pora savaičių praėjo nuo tos atmintinos dienos, ausyse skamba Vienybės leidėjos Valerijos Tysliavienės ir redaktoriaus Jono Valaičio žodžiai, atidarant mirėjimą-bankietą puošniame Biltmore viešbutyje, miesto centre.

Publika buvo įsitempusi, nes tai buvo istorinis momentas Amerikos lietuvių gyvenime. Apie du šimtai žmonių nepabūgo tolimos kelionės, na, ir išlaidų, ir čia atkeliavo.

Ypatingai mane džiugino publikos įvairumas: čia buvo pagyvenusių, bet matėsi ir jaunimo. Tačiau dar labiau stebino, jog po vienu stogu sutilpo įvairių pažiūrų žmonės — nuo pačių dešiniųjų iki pačių kairių

Vienybė, 1976 m. gruodžio 24 d.

jų. Na, taip ir parodė, kad Vienybė atlieka pačią svarbiausią misiją — jungia visus lietuvius į būrį, traukia vieną lietuvišką širdį prie kitos, kursto artimo meilės ugnį.

Smagu buvo čia matyti Amsterdamo parapijos kleboną kun. Kęstutį Balčį, kuris, atkeliavęs porą šimtų mylių, čia prieš programą paskaitė susikauptimo žodį, skambėjusį amžinu troškimu, kad tarp lietuvių spindėtų meilė viens kitam, vienybė. Šis dvasininkas, visada randas bendrą kalbą su visais lietuviais, buvo vienas iš daugelio gražių pavyzdžių Vienybės sukautuviniame bankiete.

Mane džiugino gausybė sveikintųjų telegramomis ir raštu. Dėl laiko stokos, žodžiu sveikinimų beveik teko atsisakyti. Miela buvo matyti, kad su Vienybė eina seniausioji lietuvių organizacija — Susivienijimas Lietuvių Amerikoje, kuris čia atsiuntė stamboką auką. Kai kurie šios organizacijos viršūnių žmonės asmeniškai čia dalyvavo ir savo aukomis prisidėjo, o kurie negalėjo — sveikinimo raštus su aukomis atsiuntė. Tai gražus šios organizacijos gestas, tai broliškas žingsnis.

Žinoma, sveikintųjų tarpe kai ko buvo pasigesta. Jeigu kai kurios mūsų politinės organizacijos "užmiršo" šią sukaktį, tai vargu ar užsimiršimas galėtų pateisinti Lietuvių Bendruomenę, kuri tariasi ugdanti kultūrą ir lietuviybę Amerikoje ir kuriai Vienybė taip daug yra padėjusi.

Iš sveikintųjų pažymėtinas didelis keliautojas ir prekybininkas Dan Kuraitis, kuris čia ne tik pasveikino Vienybę, bet taip pat išsakė nusivylimą, kad mūsų tautiečiams nėra galimybės plačiau po Lietuvą pakeiliuoti.

Nors bankieto programą vedęs red. Jonas Valaitis stengėsi kalbinę dalį trumpinti, tačiau vistiek ilgokai užtruko. Net ir jis pats, kurio viena profesija, tur būt, yra kalbėjimas, čia labai mažą reikiškę, o daugumoje tik kitus pristatė ar kitų raštus skaitė. Jis savo užduotį atliko puikiai, be jokių sutrikimų ar didesnių neapsižiūrėjimų.

Kiek lengviau buvo Nelei Lapei, vadovavusiai meninei daliai. Čia

Vienybės bendradarbių stalas [iš kairės] A. Ignaitis, A. Salčius, E. Sulaitis, V. Zalatorius.

buvo sukaupta tiek daug talentų, kad jiems visiems būtų reikėję koncertų salės, o ne vien minėjimo pajvairinimo užduoties.

Dar šiandien ausyse skamba operos solisto Algirdo Brazio balsas, kurį per beveik 30 metų Chicagoje teko apie šimtą kartų girdėti. Bet įdomu yra tai, kad Algirdas per tą laiką nepaseno, o, kaip kurios moterys teigia, atjaunėjo, šaunesnis pasidarė. Garbė amžinos jaunystės Algirdui, kuris bankiete susilaukė tiek plojimų, kaip retai kur pasitaiko.

Sunku būtų užmiršti akordeonistą-virtuozą Charles Daubarą, kuris tikrai nepatingėjo palinksminti susirinkusius. Jo akordeonas buvo toks didelis ir platus, jog kartais atrodė, kad visas orkestras groja. Tai, iš tiesų, reto sugebėjimo žmogus, kuris ir savo išvaizda bei laikysena atrodo, kad yra aukšto išsilavinimo žmogus.

Kas gi nepažįstą Lionės Jodytės? Ji juk New Yorką ir jo apylinkes savo laiku buvo užvaldžiusi, o dabar jos dainos iš plokštelių žebeskamba visoje lietuviškoje Amerikoje. Gaila, jog ji buvo stiprokai persišaldžiusi ir negalėjo pasirodyti savo stiprybėje. Tačiau ji vistiek padainavo solo dainų ir su Algirdu duetas sutraukė.

Kas gi galės užmiršti tą momentą, kai į salę buvo įvežtas didžiulis sukautuvinis tortas ir solistai kartu su publika užtraukė "Ilgiausių Metų"?

Sunku čia išpasakoti visas idomesnes akimirkas, kurios dar iki šios dienos užsiliko atmintyje. Sun-

ku išskaičiuoti visus pokalbius su laikraščio skaitytojais, rėmėjais, bendradarbiais. O jų čia buvo kaip kokiuose atlaiduose: gražiai išsipusių, sventiškai nusiteikusių. O kiek čia buvo dailių merginų, moterų, švelniai kalbančių, gražiai besišypsančių, dažnai iš spaudos puslapių pažįstamų. Malonu buvo patirti, jog kai kurie, nors niekada asmeniškai nesutikti, jau žinojo mano pavardę, nes mano atvaizdą buvo Vienybėje matę.

Tačiau minėjimas amžinai nesitęsė. Atėjo laikas išsiskirstyti. Nutilo Juozo Thomo orkestro garsai, kurie kelias valandas neleido susirinkusiems išsėdėti ant kėdžių. Na, ir spaudėme vienas kitam ranką, ir sakėme — iki pasimatymo kitame Vienybės sukautuviniame bankiete.

SVEIKINIMAI IR AUKOS

Sveikindamas Vienybę 90 metų sukakties proga, linkiu pasiekti 100 arba dar daugiau metų. Jeigu Vienybė negalėtų išgyventi ilgesni laiką, tai pasirodytų, kad lietuvių kalba, kultūra pranyktų tautiečių tarpe. Tas faktas būtų mums skaudus ir mes būtume apkaltinti, kad mes neišlaikėme Vienybės. Tenka konstatuoti, kad mūsų spauda yra svarbiausias ginklas kelti lietuviybę, kultūrą, ekonomiką, religiją.

Vienybės steigėjai buvo lietuviai idealistai, pasišventę svetimoje šalyje turėti savą lietuvišką laikraštį. Šiandien jau mes atšventėm 90 metų sukaktį. Bet svarbiausių steigėjų ir stropiausio lietuviškų idealų vykdytojo redaktoriaus Juozo Tysliavos jau mūsų tarpe nėra, pastarojo pelenai nuvežti į gimtąją šalį, Vilnių, Rusų kapinėse.

Lietuvių istorijos rašytojai turės įvertinti, kad J. Tysliava buvo išvykęs iš savosios šalies, atvažiavo į laisvės kaimą, Ameriką, bet jo širdis, idealai, pasišventimas vienok turėjo šaknis Lietuvoje.

Mano linkėjimai Vienybės leidėjai poniai Valerijai ir jos redakcijos-administracijos štabui su red. Jonu Valaičiu, bendradarbiais S. Narkeliūnaite, Ed. Sulaičiu ir kt., kad A. A. J. Tysliavos nustatytais keliais laikraštis išbujotų, o mes, lietuviai patriotai remsime tiek moraliai, tiek materialiai.

Priede: \$25 auka Vienybės paramai.

Su pagarba,
Adv. Charles P. Kal

Chicago, Ill.

Bus daugiau

V. Tysliavienė prie sukautuvinio torto.

S. Narkeliūnaitės nuotraukos

THE CASE OF BRAZINSKAI

As Reported by Henry S. Bradsher, Washington Star Staff Writer

The U. S. government has rejected the request for political asylum by a Soviet citizen who hijacked a Soviet plane, killing an Aeroflot stewardess and wounding other crewmen, to escape to Turkey.

But the State Department has recommended to the Immigration and Naturalization Service that the man and his son, who was also involved in the hijacking six years ago, not be deported to the Soviet Union. Moscow has demanded their extradition, but there is no treaty requiring Washington to send them back.

The case proved agonizing for the government. It put human rights considerations in conflict with U. S. opposition to hijacking.

Pranas Brazinskas, now 52 years old, and his son Algirdas, now 21, are from Lithuania, a Baltic state under Soviet rule since World War II. They hijacked the plane in October 1970 over the Caucasus and forced it to land in Turkey.

Despite Soviet pressure, Turkey refused to extradite them, but it convicted them of manslaughter and imprisoned them for four years. After an amnesty, they lived in a Turkish refugee camp, reportedly fearing Soviet kidnaping.

Last June they appeared at the American Embassy in Ankara seeking political asylum. It was refused. But on Aug. 24 they entered the United States illegally while in transit through Kennedy Airport in New York. Algirdas was married nine days later to a pen-pal of

Lithuanian descent in Worcester, Mass.

Algirdas was arrested for illegal entry and his father surrendered to immigration authorities. The immigration service then asked the State Department for a recommendation on what to do about them.

Official sources said hijacking and refugee agreements were both involved. The United States has tried to establish the international principle that hijackers will be put on trial or extradited. But it has also defended the rights of political refugees.

This case posed a dilemma, one senior official said. "How can we try to get other countries to deal with hijackers if we let politics override the hijacking aspects of this case?" He added that an argument could be made that the two men would face double jeopardy if they were returned to the Soviet Union, since they had already been punished in Turkey.

The State Department finally recommended rejection of political asylum. Then the immigration service's New York district director, Maurice F. Kiley, ruled that Pranas Brazinskas' request for political asylum was without merit. Kiley said in a telephone interview that a deportation hearing was scheduled later.

Deportation would not necessarily mean sending them to the Soviet Union. Officials in Washington said that the United States might try to find a country willing to accept him.

DISTINGUISHED BALTIC SCHOLAR AWARDED

One of the highlights at the Eighth National Convention of the American Association for the Advancement of Slavic Studies at St. Louis, Mo., was the presentation by this organization of awards to two distinguished scholars. One of them was Professor Emeritus of Germanic and Balto-Slavic Philology at the University of Pennsylvania, Alfred Senn. His award read:

"We, the undersigned, in the name of the American Association for the Advancement of Slavic Studies, confer upon you this award. The fields of Baltic and Slavic linguistics in North America are deeply indebted to your pioneering work. You have served with great distinction both here and in Europe. You established a full program of Slavic and Baltic studies at the University of Pennsylvania and have tutored generations of students in these fields. You served as department chairman for over two score years and have encouraged by your example countless colleagues and students.

"You have set high standards in lexicography by your painstaking effort in the Dictionary of the

Lithuanian Literary Language, over thirty years in the making. You have encouraged scholars of literature and folklore to examine findings of linguistics and philology through your voluminous writings. You have given your time to those of us who have known you as teacher and counselor and have encouraged us to attempt to follow your good example. You have been an inspiration to all who have known you."

Professor Alfred Senn was born March 19, 1899 at Blotzheim, France, but grew up and was educated in Switzerland, to which his parents took him. While studying at the University of Friburg, he became acquainted and friends with many Lithuanian students and, upon graduation, came to reside in independent Lithuania in 1921, and in 1922 was appointed to university positions in linguistics, in 1923 marrying a Lithuanian girl, Miss Marija Vedlugas. He emigrated to the United States in 1930 and served a year at Yale, seven at the University of Wisconsin and since 1938 at the University of Pennsylvania, where the university created

Jurate Kazickas and Lynn Sherr, authors of "The American Woman's Gazetteer", which has been received favorable reviews throughout the nation.

THE AMERICAN WOMAN'S GAZETEER

Women from all walks of life have carved their initials into American history.

In Chicago, Fannie Barrier Williams, who helped establish Provident Hospital at 426 E. 51st, was influential in making the hospital the first to train black nurses in 1891.

Well-to-do Kate Sturges donated Buckingham Memorial Fountain to the city in 1927 to honor her brother.

And Mrs. Catherine O'Leary made headlines when her cow kicked over the lamp that caused the 1871 Chicago Fire.

These three women from varied backgrounds are featured in a new feminist travel guide, history book and geographical dictionary honoring women who have made history.

The 288-page book is "The American Woman's Gazetteer", by Lynn Sherr and Jurate Kazickas (Bantam, \$7.95). It is a state-by-state guide to more than 1,400 landmarks, monuments and sites made famous by women — rich, poor, educated and uneducated.

It took the authors three years to produce the book. The first year and a half they held full-time jobs, so they spent evenings, weekends and vacations researching and writing. The last 18 months they left their jobs and spent 12 hours a day, 7 days a week, working on the book.

Ms. Sherr says the book started

for him a Baltic and Slavic Department in 1947. He speaks and writes Lithuanian perfectly. His son, Professor Alfred Erich Senn is an author of several books on Lithuania, the most popular being *The Emergence of Modern Lithuania* in 1959.

Vyt. Širvydas

out strictly as a travel guide — a book to take along on a car, bus or train trip, so one could visit specific locations women made famous.

"Then it became a way of ordering things," said Ms. Kazickas, "a way of putting people into where they lived, did or died, so that local people could also take pride in their women."

The authors started their intensive research at the New York Public Library, wrote letters to state and county historical societies and descendants of noteworthy women and visited graveyards and old home sites. Some of the names they stumbled across in their search were so remote that a few small-town officials had never heard of them.

Amanda Smith was one of south suburban Harvey's unknowns. The former slave and evangelist established an orphanage in 1899 that was destroyed by a fire in 1918. It was the only Protestant shelter in Illinois for black children.

Another unknown was Annie Pickett, of Pickett, Wis. In 1841, she founded the first dairy co-op in the country and was the first to produce tangy cheese in the area, something Wisconsin is famous for now.

"If you went to Pickett, you would never know there was such an Annie," said Ms. Sherr. However, the interest the two authors showed in Mrs. Pickett prompted the local historical society to respond with this note: "We are going to erect a memorial to Annie Pickett. Please tell us more about her."

It is not a dry book that lists only suffrage and temperance leaders and social reformers. The authors

Continued on page 11

Vienybė, December 24, 1976

THE MANY LIVES OF KASIMIR

Kazimieras Baltrukonis, known simply as Kasimir, has lived many lifetimes during his 72 years. Born in Lithuania to sturdy, working parents, this small, trim man, accountant and poet, remembers what life became in his homeland in 1941 when the war between Russia and Germany began to fire up.

Kasimir recalls that his country was in the middle of the road between Germany and Russia; that Hitler thought such a country was just fodder; and, in one three day period, when the warring forces were pushing each other back and forth over his land, 40,000 Lithuanians were banished into death or exile or forced labor.

Years before the war, Kasimir was a college student working in literature and philosophy, which he later taught. And he was a poet. Much of his poetry was lost during the war, but he was fortunate not to have lost his life as well.

After the eventual ouster of the Germans by the Russians in 1944, Kasimir escaped to Germany. There he was arrested as a spy and jailed for four months in Dresden. His escape from jail occurred as the American forces were grinding toward the end of the conflict. It was 23 years before non-military Americans knew anything about the fire-bombing of Dresden which wiped out 135,000 inhabitants of that elegant city. This Lithuanian remembers it well.

During 1948 and 49 Kazimir was enrolled in a technical dental school in Germany. He had married and was the father of three sons. Times were difficult in Germany; another escape was needed.

It came when he discovered that a sister was living in Chicago. After corresponding, she arranged for him and his family to come to America.

In the years in Chicago he wrote no poetry. He was employed in various factories, finally worked, as an inspector. "I worked, worked, worked. Overtime. No unemployment. No pension. No poetry", says the gentle man with the animated face.

In time his life eased, opened up, became much less pressured. He became a U. S. citizen in 1954, and he began to write poetry again.

WOMAN'S GAZETEER

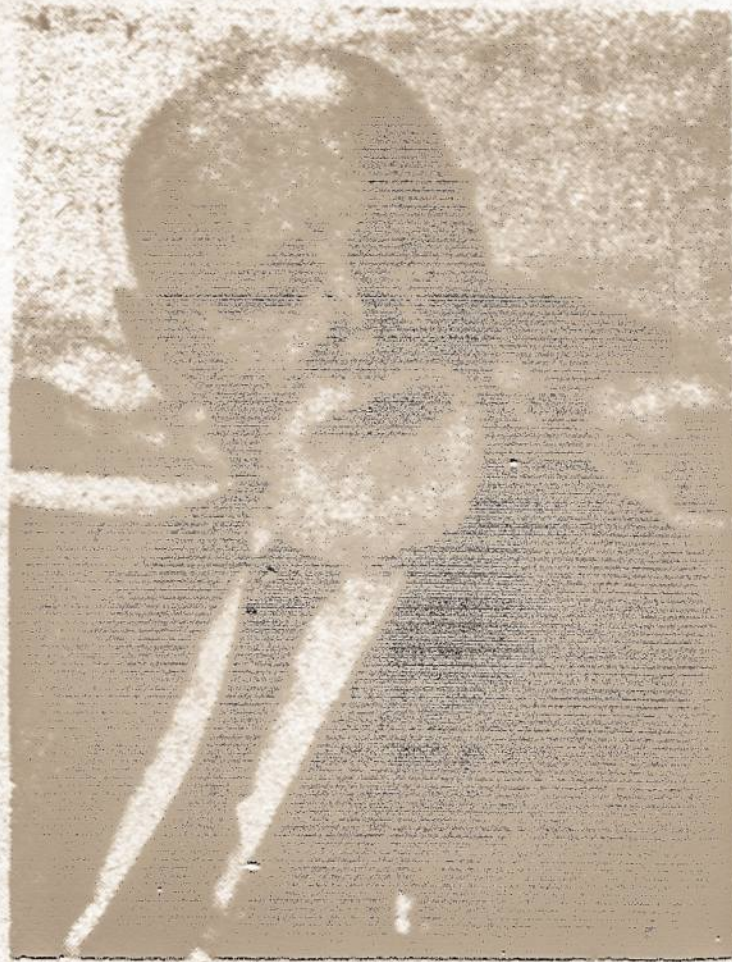
Continued from page 10

have tried to spice up the book by including women with colorful backgrounds, too.

"We have also included eccentrics, prostitutes, stagecoach robbers and husband murderers because these women were notorious only in their own home towns," said Ms. Kazickas.

The book isn't geared strictly to women. The authors hope liberated men will read about and visit the birthplaces, monuments, homes and graves of famous, infamous and anonymous women who have left their mark on the country.

Vienybė, December 24, 1976

KAZIMIERAS BALTRUKONIS

While working at Passavant Hospital during the next decade, he would often visit patients leaving them the gift of a poem. Kasimir recalled one former patient to whom he had addressed a poem. After her recovery she sent him a post card from Bangkok during an around the world cruise, thanking him for his gift.

Always gently and unobtrusively, Kazimieras Baltrukonis impresses his fellow citizens. Perhaps this is because he has never stopped trying to discover himself; never stopped seeking new knowledge and new experiences. He believes that life is a little like the Atlantic Ocean: he can grab only a little of it at a time, but he must never stop trying to take more of it into his hands, his heart, himself.

Almost a year ago, the Mayor's Office for Senior Citizens, where he works as an accountant, honored Kazimieras Baltrukonis as a citizen eminently worthy of appreciation. But then he is a man who very much appreciates life.

Reprinted from "Weekly Review

*What a view!
Mama—beauty,
baby too . . .
Oh Hosanna,
what a view!
Mama proud
and father happy
that princess
enriched their nest:
"Our home
now paradise,
baby's song'
us keeps alive."
Oh hosanna,
what a view:
parents love
and cradle new!*

*Clown
Who thinks is free—
his thought is wrong:
who free indeed—
is cosmic song!
What man believes—
just rays of soul.
They can him keep
in shoes of clown*

THE BLESSINGS OF LIBERTY

By CHARLES P. KAL

We are living in the most critical period of our history. The march of human events travels so swiftly and accepted order is destroyed so suddenly that the swiftness and suddenness of the changes lead us to dismay and uncertainty.

No human agency can predict to a certainty what tomorrow will bring. Only a few years ago, Lithuania, Estonia and Latvia were peace loving and independent small nations. These countries influenced the diplomacy in Europe and were highly respected by their neighbor nations; not long ago Czechoslovakia and Poland were proud nations and proud of their independence and tried to be secure in their neutrality.

And only a few years ago, we, American Lithuanians, took great pride in the Republic of our mother country, but today there is no more Lithuania, Estonia, Latvia, Poland, Czechoslovakia and all other enslaved nations, as they have been enslaved by communism. These nations are now under the yoke of foreign domination. Who among you could predict these events and who among us can predict what tomorrow will bring?

In the past great decisive battles were fought for the possession of cities. Battles were named after cities, such as battles of Poltowa, Austerlitz, and Waterloo. Today all that has been changed by the modern mechanical death-dealing weapons of war. Today battles are fought for Democracy and upon the result of one battle depends the life and death of a Christian World. Today we have battles in Asia and Europe; under these conditions we here in America have been thinking seriously — will the controversy that has overtaken all of Europe spread to the Western hemisphere?

The great minds and the intellectual geniuses in politics, government and industry are busily engaged in devising ways and means to preserve, protect and establish world peace and spread our influence and leadership to our allies.

The prime and uppermost duty of every American Lithuanian and Aliens today is to strengthen America in its program to protect and to preserve those inalienable rights which were promised us by Thomas Jefferson in the Declaration of Independence and guaranteed by the founders of our country in the Constitution of the United States.

The international issue today is very clear and simple. Are we ready to nullify and destroy our constitutional guarantees? Do we want to allow ourselves to be so weak that the Communists may destroy us, or are we going to be true to the traditions of the past to be strong enough, courageous enough, resourceful enough to destroy and forever annihilate the forces of hate, barbarism and slavery? And keep our pledge inviolate and be true to our forefathers who bequeathed to us in trust and blessings of liberty so that we may

in turn hand it to our children unimpaired.

Our history has been a history of liberty against tyranny. For centuries we have striven to destroy the yoke of oppression. In our veins flows the blood of liberty-loving people, and we can stand up and say, like Patrick Henry of old, that we desire death rather than to lose our liberty which is the language of liberty-loving people. For centuries our oppressors have sought to obliterate Lithuanian language and culture and to destroy from the hearts and minds of our children that language that we speak today, and our customs that we hold so dear.

We, American Lithuanians, most of us who came to these shores seeking the blessings of liberty which we did not enjoy or possess in our mother country, have a still greater responsibility than the native-born Americans. We left our native land to escape czaristic tyranny and Communist invasion of 1944, seeking new opportunity and we, as no other class can say, know the true significance of being free, and because of that greater vision and relationship we have an extra responsibility to our adopted country. Today the only thing remaining for the American Lithuanians is to be united for one cause, and that cause is liberty and to liberate Lithuania from the Communist Yoke.

I appeal to all Americans, regardless of nationality or religion, to unite and preserve the aforesaid principles, particularly after the last primary, which drastically divided our people. We must preserve and maintain the two party system. Any individual who seeks dictatorial power cannot call himself or herself an American.

ALEXANDER K. KAZICKAS

Alexander Kestutis Kazickas, son of Mr. and Mrs. Joseph P. Kazickas of 652 Lake Avenue, Greenwich, Connecticut died suddenly in Kathmandu, Nepal on December 10 while on a trip around the world. He was 22 years old.

Mr. Kazickas was a graduate of Phillips Academy Andover in 1972 and of the University of Pennsylvania, Wharton School in 1976.

At Andover, he was the captain of the golf and swimming teams. At the University of Pennsylvania, he was the swimming team captain. He was named All-American swimmer twelve times.

In 1967 at age 13, he was named by the Metropolitan Amateur Athletic Union as the outstanding athletic of the year, then the youngest recipient ever of that award.

Mr. Kazickas was cremated in Nepal on December 16 and his ashes were brought home by his sister and oldest brother for interment at Most Holy Trinity Cemetery in East Hampton, New York on December 20.

He is survived by his parents and three brothers, Joseph, Michael, John and a sister, Juratė.

LIETUVIAI AMERIKOJE IR PASAULYJE

LIETUVOS BAŽNYTINĖS PROVINCIJOS ĮSTEIGIMO MINĖJIMAS BOSTONE

Lietuvos Bažnytinės Provincijos įsteigimo 50 metų sukakties minėjimą Bostone surengė ateitininkai sendraugiai. Minėjimas vyko gruodžio 5 d. Sv. Petro lietuvių parapijos bažnyčioje So. Bostone. Vysk. Vincentas Brizgys atnašavo šv. Mišias ir pasakė pamokslą. Per Mišias giedojo solistas Benediktas Povilavičius.

Po pietų Lietuvių Piliečių dr. jos auditorijoje vyko tolimesnis minėjimas su menine programa. Minėjimą pradėjo ateitininkų sendraugių Bostone pirm. inž. Bronius Kruopis. Kun. Albinas Janiūnas sukalbėjo malda. Svečias vysk. Vincentas Brizgys kalbėjo apie Lietuvos Bažnytinės Provincijos įsteigimą, būvusių padėtį prieš tai ir po to.

1914 m. Lietuvoje buvusios trys diecezijos: Žemaičių, Vilniaus ir Seinų. Žemaičių diecezija priklausiusi Mogilevo arkivyskupijai. Seinų diecezija siekusi net visai arti Varšuvos. Seinų kunigų seminarijoj būvę gana daug klierikų iš Lenkijos lenkų. Joje reikėję išmokyti abi kalbas: lietuvių ir lenkų. Todėl buvęs Vilniaus arkivyskupas Jalbžikovskis nors buvęs lenkas iš Lenkijos, bet gerai mokėjęs lietuvių kalbą, kurią jis išmokęs Seinų kunigų seminarijoj.

Lietuvos Bažnytinė Provincija įsteigta 1926 m. balandžio 24 d. Įsteigus šią provinciją, Kauno arkivyskupu buvęs paskirtas vysk. Skvirėckas, Panevėžio vyskupu — vysk. Paltarokas, Telšių — vysk. Staugaitis, Vilkaviškio — vysk. Karosas.

Meninėje daly solistė Gina Capkauskienė iš Kanados, akompanuojant Sauliui Cibui, padainavo eilę liaudies ir kitų lietuviškų dainų, o taip pat operų arijas, originalia kalba. Pianui palydovas Saulius Cibas.

Po meninės dalies vyko ateitininkų paruoštos vaišės.

DETROIT, MICH.

PAGERBĖ J. ŽILEVIČIŲ

Muzikui Juozui Žilevičiui pagerbti gruodžio 5 d. Kultūriniame centre surengtas pagerbimas. Paskaita apie muziką skaitė muzikas, SLA 14 Kp. pirmininkas A. Mikulskis iš Clevelando. Programą pravedė P. Zaranka. Meninę dalį atliko Moterų vokalinė grupė, vadovaujama muziko Sljžio. Solo dainavo Dana Petronienė. Publikos dalyvavo apie šimtas.

Dr. Jono Basanavičiaus 50 metų mirties minėjimą vasario 20 d. rengia Amerikos Liet. Tautinės s-gos Detroito skyrius. Paskaitą skaitys ir skaidrėmis pailustruos dr. Jonas Puzinas.

Advokatas Robertas Selenis, šiais metais baigęs teisių mokslus daktaro laipsniu, išlaikė atitinkamus egzaminus ir buvo priimtas į advokatų Michigan State Bar. Neseniai įvykusiame Macomb county jaunųjų advokatų susirinkime, Robertas Selenis buvo išrinktas į direktorių tarybą.

SLA 14-osios Kp., Cleveland, Ohio paminėta 75 m. deimantinė sukaktis, į kurią buvo pakviesti ir SLA Pildomosios Tarybos nariai. Nuotraukoje iš k. į d.: Charlotte Vaičeliūnienė, Ona Mikulskienė, SLA prez. P. P. Dargis, SLA sekretorė G. Meiliūnienė,

Ona Jonaitienė, Eleonora Chaplikienė. Už jų Antanas Jonaitis, Alfonsas Braziulis, Juozas Stempuzis, Gertruda Dargienė, Alf. Mikulskis, SLA viceprezidentas Aleksandras Chaplikas. Garlos nuotrauka

LOS ANGELES, CAL.

Šv. Kazimiero parapijos atnaujintos salės atidarymo iškilmės vyko gruodžio 4-5. Bankete dalyvavo 325 asmenys, užsimokėję po \$25. Pradėtas Tėv. B. Markaičio, SJ, invocacija. Meninė daly dainavo solistai: Algirdas Brazis iš Chicagos, A. Pavararis, J. Čekanauskienė, B. Dabšienė, R. Dabšys.

Programai baigiantis, A. Brazis į sceną iškviestė sol. Florence Korsak, su kuria padainavo keletą duetų. Solistam akomponavo pianistė Raimonda Apeikytė.

Padėkos žodį tarė klebonas prel. J. A. Kučingis. Programai vadovavo inž. Vytautas Čekanauskas. Gruodžio 5, sekmadienį, padėkos mišias aukojo klebonas prel. J. A. Kučingis, pamokslą pasakė Tėv. L. Andriekus, OFM. Mišių metu giedojo parapijos choras, vadovaujamas komp. Br. Budriūno. Solo dainavo A. Brazis ir J. Čekanauskienė.

Sol Prudencija Bičkienė pakviesta dainuoti Los Angeles Lietuvos Dukterų koncerte-baliuje sausio 15 d. 7:00 val. v. Lietuvių parapijos salė. Akompanuos Raimonda Apeikytė. Per 3 veiklos metus draugija padėjo virš 20 šeimų patekusių į vargą bei nelaimes. Tą pat dieną bus pabaltiečių Baltic Heritage Radio vienerių metų sukakties balius Miramar viešbutyje. Sausio 22 d. parapijos salėje bus BALFo Labdaros vakaras, o sausio 29 d. Jūrų skautijos tėvų tradicinis balius.

Dalilos Mackialienės vadovaujamas Los Angeles Dramos Samburis ruošiasi vaidinti Birutės Pūkelevičiūtės premijuotą 2-ju veiks. dramą "Palikimas" gegužės 7 d. King Star mokyklos auditorijoje.

Taigi, Vienybei jau 90 metų . . .

AREJAS VITKAUSKAS

Vienybę pirmą kartą pamačiau, kai išstojęs iš Lietuvos kariuomenės, (dar tebebūdamas, ir tuomet, nemobilizuojamų metų), per Lietuvos Darbo Federacijos vadą Ambrozaitį gavau laikiną darbą kunigo Mykolo Krupavičiaus raštinėj. Ten, tvarkydamas laikraščiu skyrių, suradau "Vienybę", ir pradėjau jai rašinėti. Jos redaktorius Juozas O. Sirvydas buvo vienas pirmųjų Amerikoj, kuris neprašytas, kelis kartus man atsiuntė po dolerinę laišką, pabrėždamas, iš angliško "please find enclosed": "įglaudžiu ir dolerį", kitas — leidėjas tų Amerikos Lietuvis, Paltanavičius, taip pat, neprašytas, atsiuntė dolerį — kitą, švenčių progomis. Tie Amerikos lietuvių spaudos žmonės, patys juk nesimaudydami finansinėse voniose, suprato, kad tiek daug rašantis žmogus (koku aš jau buvau) visą laiką dirba su plunksna, ir negali pragyventi. Bet, pavyzdžiui, kai jau pats paprašiau Dirvos redaktoriaus Karpiaus man kiek nors piniginių padėti, (nes mano rašinių nemažai buvo spausdinama), ir jo laikraštyje, jis mane sugėdino, sakydamas, kad rašyti reikia nemokamai "dėl tautos labo", nors Dirva nebuvo nemokamai skaitytojams dalinama, o Karpiaus knygos buvo parduvinėjamos virš popierio ir spaudos darbo išlaidų, ir vėliau jo knygų ir Lietuvos valdžia pinigais nupirko . . .

Vienybėje pradėjo rašinėti ir Petras Cvirka, kurio žytuojanti statula Vilniuje dabar yra heroiška.

Juk tik jam pasiskaičius Vienybę Cvirkos "Frank Kruk" knyga buvo parašyta — "graborių" skelbimai šiam genijui davė pradinę mintį . . .

Juoza Tysliavą sutikau atvykęs Amerikon 1933 metais. Mažam kambarėly, nesiskutęs, jis atrodė visai ne tas kurį mačiau Kaune — matėsi rūpesčiai — rūpestėliai, kai laikraštis buvo leidžiamas pripuolamomis rėmėjų aukomis, iš kurių mūsų poetui pragyvenimui buvo tik atsitiktinos liekanėlės . . . Jis turėjo didelių užsimojimų, net dienraščiu Vienybę bandė padaryti! Tik mūsų daug kalbantieji tautos mylėtojai taip ir reikiamai neparėmė Vienybės, ir Juoza Tysliavą ištiko toli perankstyva mirtis . . .

O Juoza O. Sirvydą sutikau kai jis parvažiavo į Lietuvą — toks "drūtas lietuvis", su tuomet madingais smailių galų amerikoniškais pusbačiais . . . Gi jo sūnus Vytautas Sirvydas, mačo akyse yra pats "lietuviškiausias" iš visų Amerikos lietuvių! Mano "American Lithuanian Hall of Fame" jis yra pirmoj vietoj — tiek atsidavęs mūsų vis bandančiai užsnūsti išėvijai! . . .

L. S. T. Korp! Neo-Lithuania, Los Angeles Valdyba 1976 m. lapkričio 29 d. posėdy nutarė įsteigti nuolatinę \$1000 premiją paremti įvairius lietuviškus kultūrinius pasireiškimus.

Premija kasmet galės būti skiriama tam pačiam ar kitam tikslui.

Premijos mecenatas bus L. S. T. Korp! Neo-Lithuania, o reikalingą sumą kasmet po šimtinę sudės 10 Los Angeles neolituau.

Vienybė, 1976 m. gruodžio 24 d.

Vliko veikla 1976 metais

Atkelta iš 1 psl.

bai siūlant pasikeisti ryšiniškais tikslu geriau vieni kitus informuoti apie savo darbus. Abi organizacijos atsiliepė teigiamai. To išvadoje VLIKo ryšininku prie PLB Valdybos sutiko būti prof. Jonas Puzinas, o PLB ryšininku prie VLIKo Valdybos yra Kazys Jankūnas.

Prie visuomeninių reikalų galima būtų priskirti ir VLIKo — net ir visos Lietuvos laisvinimo sąrangos — klausimus, kuriems aplamai VLIKe buvo skiriama nemaža dėmesio. Atskiri VLIKo Valdybos nariai šituose svarstymuose aktyviai dalyvavo ir rugpiūčio mėnesio VLIKo Tarybos posėdyje, kuriame šiuo klausimu buvo padarytas toks nutarimas: "VLIKo sudarymas politinių organizacijų — partijų bei rezistencinių sąjūdžių — pagrindu geriausiai atitinka jo paskirtį bei pagrindinius uždavinius ir šiuo metu".

Bendriniai reikalai

Gana didelę Valdybos darbo dalį sudaro pasiruošimas VLIKo seimams. Kaip žinote, nuo 1970 metų seimai šaukiami vis kitose vietose, kad vietos gyventojai iš arčiau susipažintų su seimo dalyviais, Valdybos nariais ir, svarbiausia, galėtų sekti seimo eigą. Patirtis parodė, kad vietos gyventojai visada tuo būna patenkinti. Didelę techninę darbo dalį atlieka vietos organizacijos ir asmenys — Seimo ruošėjai. Seimai vyko Chicagoje, Detroite, Clevelande, Toronte, Bostone ir, ši kartą, Washingtone.

VLIKas kasmet reguliariai išleidžia viešus pareiškimus — sveikinius Kalėdoms, Naujiesiems Metams, Vasario Šešioliktajai, Baisiam Birželiui ir kt. Skelbia Romo Kalantos Savaite.

Prano ir Algirdo Brazinskių byla vis dar nepabaigta. Todėl apie ją tenka pasakyti keletą žodžių. Prieš metus pradėjus dabartinei Valdybai veikti, Brazinskai tebebuvo pabėgėlių stovykloje Turkijoje. Po jų birželio mėnesį dramatinio pasirodymo JAV Ambasadoje Ankaroje ir tam jų poelgiui plačiai nuskambėjus pasaulinėje spaudoje, teko imtis naujų žygių juos greičiau iš Turkijos išgabenti. Brazinskai už sovietinio lėktuvo nuleidimą ir lėktuve įvykusią dramą buvo nubausti. Šešerius metus atsėdėję kalėjime ir stovykloje, buvo amnestuoti. Jie tapo laisvais žmonėmis. VLIKo Valdyba laikė, kad Brazinskių padėtis perėjo į kitą, t. y. socialinės globos reikalų fazę. Valdyba, apsvarsčiusi naują padėtį, nutarė pasitarti su Ponia Marija Rudiene, BALFo pirmininke, kad BALFas, kaip šalpos organizacija, galėtų sėkmingiau surasti būdus Brazinskams išgabenti į kitą kraštą ir ten juos įkurdinti. Ponia Rudienė mielai sutiko ir savo didelėmis pastangomis ir BALFo lėšomis Brazinskius rugpiūčio mėnesį nugabeno į Venėzuelą.

Brazinskai dabar gyvena šiame krašte, į jį atvykę nelegaliai. VLIKui teko iš naujo daryti žygių, kad jie nuolatos galėtų apsigyventi Amerikoje. Pasamdytas advokatas, Vienybė, 1976 m. gruodžio 24 d.

kuris veda jų bylą teismuose, įstaigose.

Amnesty International

Kai tik prieš keletą metų VLIKe buvo gauti politinių kalinių sąrašai, jie tuč tuojau buvo pasiūsti Amnesty International centrui Londone. Buvo prašyta rūpintis šių kalinių išvadavimu. Tuo pačiu prasidėjo platus susirašinėjimas su šia organizacija ir jos skyriais, veikiančiais laisvajame pasaulyje. Vienas skyrius veikia ir Maskvoje, kuriam vadovauja akademikas Andriejus Sacharovas. Londono centras atskirais kaliniais rūpintis paveda savo skyriams ir nurodo, kad jie iš VLIKo gali gauti daugiau žinių apie kalinius. Pamažu išsivystė intensyvus susirašinėjimas su daugybe Amnesty International skyrių. Iš antros pusės, VLIKas ieško politinių kalinių giminių ir pažįstamų, kad gautų daugiau žinių apie kalinius ir juos galėtų pasiūsti Amnesty International.

VLIKe turimuose sąrašuose yra per 400 politinių kalinių, esančių sovietų koncentracijose stovyklose. Aišku, jų yra tūkstančiai, neskaitant tremtinių bei kalinamų kalėjimuose.

Jaunimas

Per ilgesnę metų eilę VLIKo Valdyba palaikė ir palaiko ryšius su jaunimu. Jaunų žmonių buvo ir yra VLIKo Valdyboje bei Taryboje, kurie sėkmingai bei ryžtingai atlieka savo pareigas. Be to, buvo ruošiami jaunimo seminarai, o kai kuriuose VLIKo seimuose, jaunimo atstovams dalyvaujant, buvo diskutuojamas platesnės apimties bendradarbiavimas Lietuvos laisvinimo veikloje.

Iš savo pusės per paskutiniuosius dešimt mėnesių VLIKo Valdyba, rodydama reikiamą dėmesį jaunimui, yra atlikusi šiuos darbus: (1) aptarė pagrindines gaires išsivijos jaunimo politinės treniruotės reikalu, nustatydama dvejopą šiam rei-

Vyriausio Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto Seimo, įvykusio 1976 m. gruodžio 4-5 d. d., Shoreham Americana viešbutyje, Washington, D. C., prezidentas: kalba dr. Kęstutis Vakiūnas, VLIKo pirmininkas. Sėdi: iš kairės į dešinę — prof. dr. Česlovas Masaitis, Seimo pirmininkas; prof. dr. Jonas Valaitis, jo pavaduotojas; Vaiva Vėbraitė — sekretorė.

kalui programą — (a) politinio lavinimosi Lietuvos laisvinimo srityje, kiek tai liečia tarptautinę padėtį ir Nepriklausomos Lietuvos politinę praeitį bei politinę diferenciaciją; (b) dabartinės Lietuvos padėties vertinimą bei santykių su pavergtuoju kraštu analizavimą. (2) Susirišo ir palaiko ryšius su Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjungos Valdyba Toronte, (3) Paskyrė stipendiją vienam studentui vasaros metu dirbti VLIKo būstinėje 1977 metais. (4) Parengė projektą jaunimo politiniam seminarui, kuris, bendradarbiaujant PLJS, įvyks 1977 metų vasario 26-27 d. d. New Yorke.

Informacija

VLIKo Valdyba savo informacinę pareigą atlieka per VLIKo Valdybos Informacijos Tarnybą. Informacinės Tarnybos veiklos apimtis yra plati. Informuojami Lietuvos gyventojai, po visą platųjį pasaulį išsiskleidžiusi išeivija, VLIKo Taryba, VLIKo Seimas, Tautos Fondo nariai ir kiti aukotojai, kurie sudaro VLIKo veiklai finansinį pagrindą.

Pagrindiniai šaltiniai apie gyvenimą okupuotoje Lietuvoje yra: Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronika, Aušra ir kiti slapti leidiniai.

Savaitinėmis lietuvių kalba ELTos Informacijomis užsienio lietuviams informuojami apie Lietuvos

gyventojų nuotaikas, apie jų pastangas ginti religinių ir kitų žmogaus teisių laisvę. ELTos Informacijos pasiekia spaudą, lietuviškas radijo stotis, mūsų diplomatus ir visus tuos, kurie remia VLIKo darbą per Tautos Fondą bent 25 dolerių metine auka. ELTos Informacijos gauna patys svarbiausi VLIKo rėmėjai.

Siais metais išleista ankstesnių VLIKo valdybų rūpesčiu paruošta dr. Vandos Sruogienės knyga "Lietuvos Steigiamasis Seimas". Knygoje aprašoma apie Seimą, veikusių sunkiausių sąlygomis, besiginant nuo priešų tik ką atsistačiusiai Nepriklausomai Lietuvai. Knyga skiriama jaunesnėms mūsų kartoms, kad jos žinotų, kokia sunaikinta buvo ir kokia graži kėlėsi Lietuva iš pirmojo pasaulinio karo pelenų.

Jau yra vidurinės kartos inž. Kęstučio Cerkeliūno paruošta 32 puslapių anglų kalba informacinė knygelė Lietuva. Tautos Fondas ją išleis dar prancūzų, ispanų ir vokiečių kalbomis. Yra susitarta su jaunosios kartos doktorantu Mykolu Druonga anglų kalba parašyti 350-400 puslapių enciklopedinio pobūdžio knygą apie Lietuvą. Pagal galimybę ji galės būti išleista ir kitomis kalbomis. Pabaiga 15 psl.

Vyriausio Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto Seimo, įvykusio 1976 m. gruodžio 4-5 d. d., Shoreham Americana viešbutyje, Washington, D. C. nuotrauka

SPORTAS

Edvardas Šulaitis

SPORTO DARBUOTOJŲ SUVAŽIAVIMAS TORONTE

Toronto Lietuvių Namuose lapkričio 20-21 dienomis įvykęs S. Amerikos Lietuvių Fizinio Auklėjimo ir Sporto Sąjungos suvažiavimas sutraukė 42 atstovus. Suvažiavimą pravedė hamiltonietis K. Baronas ir iš Milvaukės atvykęs B. Keturakis. Buvo nutarta 1977 m. kamuolio žaidynes (tinklinio ir krepšinio) iš Clevelando perkelti į New Yorką. Jos ten bus prarastos balandžio 29, 30 ir gegužės 1 d.

Buvo aptarta 1978 m. Toronte planuojama pasaulio lietuvių sporto olimpiada, kurios data numatyta birželio 28-liepos 1 dienomis. Centro valdyba iki šių metų pabaigos sudarys olimpiados organizacinę komitetą, o vėliau — varžybinių. Siomis žaidynėmis yra norima paminėti Lietuvos tautinės olimpiados 40 metų ir Lietuvos Nepriklausomybės 60 metų sukaktis.

Cia buvo susipažinta su Sąjungos išleisto biuletenio pirmuoju numeriu (red. Alg. Banelis). Ši biuletenį žadama leisti du kartus metuose. Suvažiavimą uždarė Sąjungos cv pirm. Pr. Berneckas.

LAIMEJO HAMILTONO KOVAS

Kanados Lietuvių Dienos proga Montrealyje įvykusiose sporto žaidynėse vyrų krepšinio turnyrą laimėjo Hamiltono Kovo krepšinininkai. Jie nugalėjo Rochesterio Sakalą, Toronto Aušrą, o baigmėje — vietos Taurą 94:85.

GERULAITIS NESNAUDŽIA

Kaip jau rašyta, Vitās Gerulaitis rungtyniavo Chicagoje, o iš čia buvo nuvykęs į Detroitą, kur žaidė tu pačių 4 žaidėjų varžybose. Iš Detroito jis pasuko į Venezuelą ir ten atstovavo JAV rinktinę Davis taurės rungtynėse prieš tą kraštą. Cia jis Amerikai laimėjo 2 taškus (vieniuose) ir padėjo savo komandai pelnyti 4:1 pergalę ir įkopti į tolimesnį ratą prieš Meksiką. Iš ten jis pasuko į Japoniją, kur Tokyo mieste su ispanu Orantes dvejete buvo įkopęs į baigmę. Sugrižęs Amerikon, Las Vegas rungtyniavo teniso žymūnu varžybose. Cia jis nugalėjo žymūnu Panatą ir baigmėje

tik po sunkios kovos nusileido pasaulio pirmajai raketai J. Connors.

RŪTA GERULAITIS

Salia Vito Gerulaičio dabar spaudoje pradeda rodytis Rūta Gerulaitis. Tai Vito sesuo, kuri praėjusią vasarą pasirodė ir tarptautiniuose turnyruose Romoje ir Paryžiuje.

Apie ją ilgoką aprašymą idėjo teniso žurnalas Club Tennis spalio numeryje. Ten rašoma, kad pavadė Gerulaitis yra lietuviška ir kad Rūtos tėvai paliko Vilnių 40-tuose metuose. Minima, kad Rūta palaiko artimus ryšius su savo broliu Vitu ir tėvais ir, kai nebūna išvykose, kartu su jais gyvena Kings Point, N. Y. Jos mėgstamas užsiėmimas yra vandens slidžių sportas ir šokiai. Rūta yra baigusi dvejus metus Queens kolegijoje.

GERULAITIS PASAULYJE

Newyorkietis Vytautas Gerulaitis atsirado Venezueloje, kur Davis taurės rungtynėse jis laimi abu vienetus ir pergalę Amerikos rinktinėi 4-1. Po to jis dalyvavo dviejuose turnyruose Japonijoje, kur Tokyo mieste dvejeto varžybose su ispanu Orantes pasiekia finalą.

Gerulaitis taip pat buvo Las Vegas kvalifikaciniame turnyre. Žaidė puikiai prieš Italijos ir Prancūzijos meisterį V. Panatą ir ištempė gana netikėtą pergalę. Finale trijų valandų kovoje prieš J. Connors laimėjo pirmąjį setą 7-5, pralaimėjo du tik vad. "tie-breaker" 7-6, 7-6 ir krenta ketvirtame 6-1. Connors kvalifikuojasi su 50,000 dol. premija tuo tarpu Gerulaičiui "nubyra" 20,000.

Johnny Jonaitis-Unitas, buvęs Baltimorės "Colt" žvaigždė, reiškiasi filmų pasaulyje. 1976 m. išleistame Walter Disney sportiniame filme "Gus" jis vaidina radijo komentatoriaus rolę. Tame pat filme vaidina Dick Butkus, buvęs Chicagos Bears žvaigždė.

Darius Bakūnas, karo aviacijos majoras, šiomis dienomis pakeltas į pulkininko ltn. laipsnį. Jis yra Vlado Bakūno iš Los Angeles, Cal. sūnus.

SILVER BELL BAKING CO.

A. Radziūnas, savininkas

Mūsų specialybė lietuviška duona, pyragai vedybiniais ir kitokiems pokyliams.

Tel. 779-5156

43-04 JUNCTION BLVD., CORONA, QUEENS, N. Y. 11368

TRUMPAI IŠ VISUR

BRAZILIJOJE

Brazilijos LB rinkimuose balsavo 600 asmenų. Išrinktieji pasidalino pareigomis: Tarybos pirm. Algirdas Sliesoraitis, vicepirm. kun. Juozas Šeškevičius, sekr. Antanas Gaulia, valdybos pirm. Algimantas Saldys, vicepirm. Pijus Butrimavičius, sekr. Joana Satkūnaitė, išd. Jonas Silickas ir Vincas Banys, nariai Geny Žarkauskaitė ir kun. Pranas Gavėnas.

Sydney, Australijoje lietuvių klubo metinis narių susirinkimas sutraukė 195 narius. Pravedė Anskis Reisgys. Klubas turėjo \$26,865 pelno. Į Naują klubo valdybą išrinkti: Algis Migus-Migevičius, Anskis Reisgys, Vytautas Simniškis, Vytautas Juška, Rimas Skeitys, Bronius Genys ir Gediminas Sauka.

Lietuvos emigracijos į Braziliją 50 metų sukaktis minima įvairiais būdais. Dar šiais metais norima išleisti specialų leidinį lietuvių ir portugalų kalbomis. Medžiaga renkama. Telkiamos lėšos.

Viktoras Šimaitis jau pustrėčio mėnesio dirba tarptautinėje statybos bendrovėje Saudi Arabijoje, kur nužudytą karaliaus Faisalo atminimui statoma didžiulė ligoninė. Jis yra vyriausio statybos vadovo pagalbininko pareigose svarbioj pozicijoje. Sutartį su bendrove yra pasirašęs vieneriems metams, bet žada darbe pasilikti ir sutartį pratęsti. Klimatas geras, nors ir karštokas, darbas nesunkus.

Prof. J. Vaštokienė dėsto meno istoriją Trent universitete Peterboro mieste ir York universitete Toronte. Ji kartu su savo vyru prof. R. Vaštoku rengia veikala apie archeologinį akmens meną Kanadoje. Ji išleis valstybinis Kanados muziejus.

Rūta Raudytė, akordeonistė, dalyvavo Amerikos akordeonistų koncerte Washington, D. C. Savo amžiaus grupė už geriausią polkos pagrojimą šiais metais ji laimėjo pirmą vietą. Trečią ir ketvirtą vietą gasvo už kitus solo muzikos numerius. Įvairiais atvejais ji yra surinkusi 30 trofėjų.

Pr. Dovidaitis išrinktas Toronto lituanistinės mokyklos Tėvų komiteto pirmininku, H. Sukauskas — vicepirm., I. Ross — sekr., A. Vaičiūnienė — išd., O. Ažubalienė, G. Gaižutienė, B. Prakapienė ir D. Karosas — į parengimų komisiją, A. Petrušienė, B. Saplys ir V. Sendzikas — kontrolei. Mokyklos metinė apyvarta \$17,000, kurių didelę dalį reikia suorganizuoti aukomis bei renginiais. Mokyklą lanko 244 mokiniai, moko 26 mokytojai. Siemet istojo 34 mokiniai.

Dr. Albinas Šmulkštys prieš šeseta metų buvo išvykęs iš Philadelphijos ir buvo Amerikos kariuomenės gydytoju. Dabar vėl grįžo į Philadelphiją. Jo naujas adresas yra — 319 Broad St., Gibbstown, N. J. 08027. Telefonas (606) 423-0666. Jis taip pat pradėjo dirbti ir West Jersey Hospital, Camden, N. J.

HAVEN REALTY

TRAVEL AGENCY • MUTUAL FUNDS • INSURANCE

Perkant ar parduodant namus, išnuomojant butus, įgyjant apdraudus federalinių ir valstybių (Income Tax) užpildymu, pirkimui piniginių perlaidų (Money Orders) ir įvairiausiai kitais reikalais, kreipkitės į

JOSEPH ANDRUŠIS

87-09 Jamaica Ave., Woodhaven, NY 11421

Bilietai parduodami visomis susistekimo priemonėmis į visas pasaulio vietas

Telef. VI 7-4477

Atdara kasdien nuo 9 v. r. iki 9 v. v.

Namų pirkimo, pardavimo, apdraudos ir visais reikalais kreipkitės į

John Orman Agency

REAL ESTATE & INSURANCE

PILDOMI MIESTO, VALSTYBĖS IR FEDERALINĖS VALDŽIOS MOKESČIŲ PAREIŠKIMAI

Geriausias patarnavimas

110-04 JAMAICA AVE., RICHMOND HILL, N. Y.

Telefonas: Virginia 6-1800

Vienybė, 1976 m. gruodžio 24 d.

Mirė

HARTFORD, CONN.

Antanas Liutkevičius

Lapkričio 19 d. St. Frances ligoninėje širdies liga mirė Antanas Liutkevičius, 81-erių m. amžiaus. Pašarvotas buvo Karlono-Molloy koplyčioje. Sekmadienio vakare koplyčioje sukalbėtas rožinis, o pirmadienio rytą Svč. Trejybės lietuvių bažnyčioje kleb. kun. J. Matutis atlaikė šv. mišias ir kitas gedulingas pamaldas bei pasakė pamokslą.

Velionio kūnas palaidotas Sv. Benedikto kapinėse, Bloomfield, Conn. Į kapus taip pat palydėjo kun. J. Matutis.

Polaidotuviniai pietūs įvyko L. A. P. Klubu svetainėje.

Antanas Liutkevičius buvo gimęs 1895 m. vasario 17 d. Rygoje, Latvijoje. Tenai baigė gimnaziją ir amatų mokyklą, kurioje įsigijo siuvėjo amatą. Susikūrus nepriklausomos Lietuvos valstybei, su tėvais grįžo į Lietuvą ir apsigyveno Kaune. Su Jadvyga Novickaite 1922 m. rugpiūčio 20 d. sukūrė šeimą. Susilaukė dviejų dukterų, Janinos ir Lilijos. Kaune velionis vertėsi siuvėjo amatu, o paskui turėjo ir manufaktūros krautuvenę. Atvykęs 1949 m. į JAV, taip pat dirbo siuvėju. Paliko žmoną Jadvygą, dvi ištekęsias dukteris ir jų vyrus, septynis vaikaičius ir vieną provaikaitį bei seserį Lietuvoje.

Jis priklausė Svč. Trejybės liet. parapijai, Lietuvių Bendruomenei ir BALFo Hartfordo skyriui, kuriame buvo kasininku 27-rius metus. Už jo sielą BALFo Hartfordo valdyba užprašė šv. mišias.

Velionis buvo linksmo ir švelnaus būdo, turėjo daug draugų ir pažįstamų, tad ir laidotuvėse jų buvo apščiai. Jonas Bernotas

Veronika Ališauskienė, 62 m. amžiaus, gyvenusi Richmond Hill, N. Y., mirė gruodžio 12. Palaidota iš Angelų Karalienės gruodžio 16 Cypress Hills kapinėse.

Julijonas Euzebijus Misevičius, teisininkas, mirė Lenkijoje. Palaidotas Pustelninko-Markų kapinėse, netoli Varšuvos. Šioje vietovėje mirė ir dail. M. K. Čiurlionis.

VLIKO veikla

Atkelta iš 13 psl.

Apie sovietinį genocidą knyga paruošė dr. J. Pajaujis, tik nebai gęs jos redakciniai aptvarkyti mirė. Knygą redaguoja kitas asmuo. Apie nacių genocidą knygą rašo dr. D. Jasaitis.

Finansai

Kaip visiems žinoma, praeityje VLIKO darbus dalimi finansavo ALTA. Nuo 1974 metų iš ALTos daugiau pajamų VLIKas negauna. Prieš metus VLIKO Valdyba, sutarė su Tautos Fondu, kad VLIKO darbų finansavimas o taip pat aukų rinkimas yra grynai VLIKO ir Tautos Fondo atsakomybė. To išvadoje nutarta: (a) sukurti naują Tautos Fondo organizaciją, kur aukotojai būtų atleidžiami nuo pajamų mokesčių; (b) šios organizacijos pagrindinis tikslas buvo paskatinimas aukotojų aukoti stambesnes sumas, o taip pat paskatinti užrašyti palikimus VLIKui per Tautos Fondą; (c) Tautos Fondas išpareigojo aukas rinkti ištisus metus, įjungiant ir Vasario Sešioliktosios laikotarpį.

1976 metais, kaip matysis iš Tautos Fondo pranešimo, aukos yra sumažėjusios. Padėtis galbūt pasikeis išdavoje dabar vykstančio Tautos Fondo vajeaus.

VLIKO biudžetas, o taip pat VLIKO uždavinių vykdymas, priklauso nuo Tautos Fondo pajėgumo sukelti lėšas. Lėšoms sumažėjus, o reikia manyti jos mažės ryšium su vyresniosios kartos tautiečių mažėjimu ir per mažu jaunosios kartos Lietuvos laisvinimo problemų supratimu ir VLIKas ir Tautos Fondas bus priversti pasirinkti vieną iš dviejų galimybių: (a) susilpninti savo veiklą, sumažinant biudžetą, arba (b) ieškoti naujų pajamų šaltinių. Kadangi pirmoji galimybė yra nepriimtina, tai kitais metais VLIKas ir Tautos Fondas bus priversti ieškoti naujų pajamų šaltinių.

* * *

Mūsų sąlygomis atlikome tai, kas buvo imanoma — ir tai buvo imanoma tik todėl, kad visi VLIKO Valdybos nariai ir jos Reikalų Vedėjas aukojosi, dirbo ir stengėsi padaryti kiek galima daugiau mūsų pavergto krašto naudai. Jiems visiems priklauso ne tik mano asmeniškai, bet ir visų lietuvių padėka.

N. Y. lietuvių filatelistų draugija išleido šių metų paskutinį savo biuletenio numerį. Pradžioje rašoma apie šių metų tautinių šokių šventę, ir net įklijuotas tos šventės proga išleistas ženkliukas. Tuos ženkliukus išleido Chicagos lietuvių filatelistų draugija.

Ženklių išleistas bent kelios serijos su skirtingais piešiniais.

Surinkta plati lietuvių filatelistų kronika, aprašomos Lietuvos pašto ženklų įvairios laidos, rašoma apie Estijos ženklus, apie Felikso Vaitkaus skridimą per Atlantą, skelbiamos varžytynės, ženklų kainos. Biuletinį redaguoja Walter E. Norton, New Yorke pavaduotojas Kazimieras Matusas, Administruoja Algirdas Vizbara.

Rūta Dragunevičiūtė, praeitais metais baigusi Maironio lituanistinę mokyklą New Yorke, šiemet pradėjo joje dirbti mokytojo asistente pradedančiųjų klasėje.

Liet. Religinės šalpos koncertan gruodžio 12 Apreiškimo parapijos bažnyčioje atsilankė apie 200 žmonių. Programą atliko vargonų virtuožas Albinas Prižgintas, Kronikų ištraukų paskaitė Tadas Alinskas, Vida Jankauskienė, Marija Sandanavičiūtė-Marlino. Po koncerto parapijos salėj buvo vaisės ir loterija. Dalyvavo apie 100 žmonių.

Vytautas F. Beliajus, tautinių šokių ir folkloro žurnalo Vilties leidėjas ir redaktorius, Box 1226, Denver, CO. 80201, minėjo žurnalo 35 m. sukaktį. Išvakarėse, lapkričio 26 d., The Denver Post dienraščio kolumnistas Glenn Giffin išsamiau straipsniu paminėjo V. F. Beliajaus ir Vilties pastangas, atvedusias į neabejotiną pasisekimą. Sukaktuvių proga buvo suruoštas vakaras, kuriame dalyvavo įvairios grupės su savo šokiais bei programomis. G. Goffin straipsnį baigia linkėjimu: Happy anniversary Viltis, and Vyts, too.

— Pasaulio ir Amerikos Lietuvių Gydytojų Sąjunga ruošia suvažiavimą 1977 gegužės 27, 28 ir 29. The Park Plaza Hotel, Cleveland, Ohio 44106, Cleveland Clinic ribose. Toliemesnėms informacijoms kreiptis į sąjungos sekretorių adresu: Dr. J. Sonta, 47 Whitefriar Dr., Akron, Ohio 44319. Telef. 216 644-3800.

Lietuvos Vyčių organizacijos Naujosios Anglijos apygarda seimo metu turėjo 666 narius, Atlanto pakraščio 565, Vidurio centro 467, Illinois-Indianos 350 ir Kalifornijos apygarda 50 narių.

Stasys Dagys, jūrų kapitonas, išėjęs į pensiją gyvena Chicagoje, bet daug laiko praleidžia ir Beverly Shores, Ind. Kaip ir anksčiau, jis remia Chicagos organizacijų lietuvišką darbą.

ĮVAIRIOMS PROGOMS GĖLIŲ GAUSITE

ALICE'S FLOWER SHOP

107-04 JAMAICA AVENUE, RICHMOND HILL, N. Y.

Maloniai kviečiame kaimynystėje gyvenančius tautiečius atsilankyti arba paskambinti telefonu 846-5454. Vakare 835-4149.

CIA RASITE NUOSIRDŲ LIETUVIŠKĄ PATARNAVIMĄ.

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

Funeral Directors

Juožas Kavaliauskas

LICENSED PENNSYLVANIA AND NEW JERSEY
1601 S. SECOND STREET PHILADELPHIA, PA.
Telefonas: DEwey 4-5136

M. P. Ballas Funeral Home

ALB. BALTRUNAS-BALTON
660 GRAND ST., BROOKLYN, N. Y. 11211
NOTARY PUBLIC Tel. STagg 2-0043

Joseph Garszva

UNDERTAKER AND EMBALMER
JOSEPH J. GARSZVA, Jr.

231 BEDFORD AVE., BROOKLYN, N. Y. 11211
Telefonas: EVergreen 8-9770

ŠIE LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI IŠNUOMOJA
AUTOMOBILIUS ĮVAIRIEMS REIKALAMS

WINTER GARDEN TAVERN

VYT. BELECKAS
Savininkas

SALE VESTUVEMS IR KITOKIOMS
PRAMOGOMS. BE TO, DUODAMI
POLAI DOTUVINIAI PIETUS.

Pirmos rūšies lietuviškas maistas
prieinama kaina.

Tel. EVergreen 2-6440

1883 MADISON STREET • BROOKLYN, N. Y. 11227

VIENYBĖ

90th Anniversary Year—1886-1976—90-iesi Sukaktuviniai Metai

SLA 5-TOS APSKRITIES KUOPŲ ATSTOVŲ IR ORGANIZATORIŲ SUVAŽIAVIMAS

1977 m. sausio 15 d. (šeštadienį) 1 val. po pietų, Susivienijimo Centro patalpose: 307 West 30th Street, New York, N. Y. 10001, šaukiamas SLA 5-osios apskrities Kuopų atstovų ir organizatorių metinis suvažiavimas.

Į suvažiavimą atvyks Susivienijimo Prezidentas Povilas P. Dargis ir dalyvaus Pildomosios Tarybos Sekretorė Genovaitė Meiliūnienė. Jie padarys labai svarbius Susivienijimo gyvenimui pranešimus ir dalyvaus svarbių reikalų svarstymuose.

Prašom visų Kuopų Valdybas į šį suvažiavimą atsiųsti atstovus (bent po vieną nuo Kuopos, jei negalima ir daugiau).

Į suvažiavimą kviečiame atvykti organizatorius, kurie, be viso ko kito, gaus gerų patarimų SLA Specialaus vajaus reikaluose. Kaip žinote, specialiam vajuje į SLA nariais lietuviai ir jų draugai gali įstoti be sveikatos tikrinimo iki 70 m. amžiaus. Esantieji Susivienijimo nariai iki 70 m. gali gauti priedinės apdraudas dar \$2,000 arba \$1,000 sumoms. SLA turto turi, SLA reikia naujų narių. Mokesčiai už naujas apdraudas numažinami 45% per pirmuosius metus, o 10% - per sekančiuosius 19 metų.

Maironio lietuvištosios mokyklos eglutė ruošiamas sausio 9, sekmadienį, 4 v. p. p. Kultūros Židiny. Bus suvaidinti du vaidinimai — B. Pūkelevičiūtės — Daržovių gegužinė ir Kalėdos miške. Režisuoja Vida Jankauskienė, šokius parengia Jurgis Oniūnas, vaikų chorą ruošia Nijolė Ulėnienė. Atskirai pasirodys mokyklos choras, bus kalėdinis gyvasis paveikslas. Atsilankys Kalėdų senis su dovanomis.

Vienybės Atstovybės sveikinimas

Mieli vienybičiai,

Vienybės 90 metų sukaktuvių proga, sveikiname Jus, susirinkusius New Yorke į Biltmore viešbutį paminėti tokią garbingą ir reikšmingą sukaktį.

Vienybės atstovybė Chicagoje gyvuoja jau 15 metų ir stengiasi talkinti Vienybei įvairiais būdais: parūpinti rašinių, nuotraukų iš šios lietuvių kolonijos, palaikyti ryšį su vietiniais laikraščio-bendradarbiais, skaitytojais bei rėmėjais.

Mums nesvetima buvo ir kultūrine veikla. Esame surengę 10 lietuviškų filmų programų ir du koncertus. Vėliausias iš jų įvyko spalio 23 d. Midland viešbutyje, ir jame programą atliko iškilieji menininkai iš Lietuvos. Jis buvo aukšto lygio. Dalyviai tvirtina, jog koncertas iširikiavo į pačių geriausių renginių tarpą Chicagoje 1976 metais. Neoficialiai šis koncertas buvo skirtas Vienybės 90 metų sukakčiai paminėti.

Darėme viską, kas galima, kad Vienybė geriau klestėtų, kad stipriau gyvuotų, kad leidėjams būtų mažesnė našta ją leisti. Manome, jog mūsų užsimojimas buvo bent dalimi produktyvus.

Esame laimingi, jog šiame minėjime dalyvauja būrys chicagiečių, kurie čia atlieka neeilinę rolę. Visų pirma, čia mus savo dainomis žavi sol. Algirdas Brazis, kuris Chicagoje dar ir dabar yra vienas populiariausių solistų. Čia matome ir kol. Vytautą Zalatorių, kuris buvo ir yra vienas stropiausių Vienybės talkininkų. Be to, paminėtini ir kiti žinomi Chicagos veikėjai — Dan Kuraitis ir Vyto Uznys. Be jų, turėjo dalyvauti dar bent penketas kitų, tačiau nelemtos kliūtys neleido jiems pasirodyti. Tačiau jie ir Vienybės skaitytojai bei rėmėjai prašė perduoti visiems bankieto dalyviams savo linkėjimus.

Prie sveikinimo čia jungiame savo kuklią auką \$100.

Vienybės Atstovybės Chicagoje vardu

Edvardas Sulaitis

Inž. Kazys Krulikas su žmona ir sūnum persikelia į Floridą. New Yorkas netenką stambaus visuomenininko, kultūrininko. Netenka jo ir Lietuvių Inžinierių Sąjunga, kuriai Kazys yra daug pasidarbavęs, ja kūręs, organizavęs žurnalą. Labiausiai jo stokos Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos pirmasis skyrius. Jie abu su žmona nuo pat atvykimo į šią šalį priklausė šiai organizacijai, rūpinosi kultūros ir politikos reikalais, rėmė spaudą.

Su jais atsisveikinti Tautinės Sąjungos pirmasis skyrius gruodžio 7, turėjo specialų narių susirinkimą Apolinaro Vebeliūno namuose Richmond Hill, kur pasikeista gražiais žodžiais. Po susirinkimo buvo puota, kurią pateikė šeimininkas A. Vebeliūnas.

Pobūvį pradėjęs skyriaus pirmininkas Juozas Maurukas pakvietė Antaną Diržį programai vesti. 17 kalbėtojų pripažino Kazio ir Aldonos Krulikų didelius nuopelnus, o ypač Kazio nepaprastą darbštumą, kruopštumą, sąžiningumą.

Aleksandras Kęstutis Kazickas, dr. Juozo ir Aleksandros sūnus, keliaudamas aplink pasaulį, gruodžio 10 — staiga mirė Katmandu, Nepali, prie Indijos.

To krašto valdžia neleisdžia išvežti mirusiųjų kūnų. Jie turi būti vietoj sudeginti. Tėvai susisiektė su vietos jėzuitais. Jie suteiktė religinį patarimą. Išskrido mirusio sesuo Jūratė ir brolis.

Palaikai parvežti į New Yorką ir palaidoti gruodžio 20, East Hampton, L. I. Velionis buvo ką tik baigęs kolegiją. Studijų baigimo proga Tėvai jam nupirko bilietą kelionei aplink pasaulį.

Dr. Juozui ir Aleksandrai Kazickam ir šeimai reiškiamo giliausia užuojautą.

Izidorius Vasyliūnas ir sūnus Vytenis.

VASYLIŪNAI KONCERTUOJA NEW YORKE IR BOSTONE

Savo metiniam koncertui smuikininkas Izidorius Vasyliūnas ir pianistas Vytenis M. Vasyliūnas pasirinko John Bovicchi Sonatą Fantaziją lietuvių liaudies melodijomis, Mozarto Sonatą D dur K. V. 306 ir Wolf-Ferrari Sonatą G moll opus 1.

New Yorke koncertas įvyks penktadienį sausio 7 dieną 8 val. vakaro Carnegie Recital Hall salėje. Koncertą rengia Norman Seaman, žinomas New Yorke koncertų rengėjas. Vasyliūnai nuoširdžiai kviečia New Yorke lietuvius atsilankyti į jų koncertą.

Bostono koncertas bus sekmadienį, sausio 9 dieną 3 val. po pietų, Majoje Jordan Hall salėje, New England Konservatorijoje, Hun-

tington Ave. Bostono ir jo apylinkių lietuviai maloniai kviečiami pasiklausyti savų menininkų.

Muzikas Algirdas Kačanauskas paguldys Columbus ligoninėje, Mother Cabrini Center, 11 aukšte, kambarį 1106. Telefonas 725-6368. Į ligoninę paguldė dr. A. Snieška gruodžio 13.

New York universiteto kalbų departamentas įvedė lietuvių kalbos studijas ir jas pradės šių mokslo metų 2-me semestre vasario mėn.

**JEI ELEKTRAI KO REIK,
PAS IGNAITJ EIK:**

tel. 235-1709

253 Etna St., Brooklyn, N. Y.

Laimingų Naujųjų 1977 Metų

Maspetho Lietuvių Piliiečių Klubas sveikina savo narius, padėjėjus (boosters) draugus ir prijauciančius, linkėdamas linksmų šventų Kalėdų ir laimingų Naujųjų Metų ir kviečia visus lietuvius pasisvečiuoti lietuviškoje aplinkoje.

Prez. R. Suolis
Sek. K. Vainius

ir
visi valdybos nariai
Maršalas Antanas Baylis